LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs. Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs. DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl.", Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/D., Dominikus - Zimmermannstr. 2.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 30 (254)
Ceturtdien, 1949. g. 17. martā

Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevējs: Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa; kopas vecākais M. Čulītis. Galvenais redaktors: K. Rabācs (šobrīd darbā neatrodas); galv. redaktora vietn. M. Čulītis. Redaktori: B. Ķīselis, A. Liepa, H. Mindenbergs. Redakcijas adrese: Günzburg/D., Dominikus Zimmermannstr. 2 (tālrunis 84).

Otra Maskavas nota Zviedrijai baltiešu jautājumā

Zviedru prese atkārto: Piespiedu repatriācija nenotiks

Padomju Savienība pirmdien Zviedrijai iesniedza jaunu protesta notu par Latvijas, Igaunijas un Lietuvas sociālistisko republiku pilsoņu „policējiskām vajāšanām". Kā zināms, pirmo protesta notu par Baltijas valstu pilsoņu kavēšanu atgriezties dzimtenē, pratināšanu zviedru policijā un apcietināšanu, Maskava iesniedza Stokholmai 28. februārī. Otrās protesta notas saturs līdzīgs pirmajai — arī šoreiz tiek minēti tie paši trīs piemēri, kas iepriekšējā notā — kā Padomju Savienības pilsoņi Jānis Maurāns, Perns un Eriks Sūrveli zviedru policijā pratināti, apcietināti un kavēti repatriēties.

Pirmai notai Zviedrijas valdība atbildēja nekavējoties, noraidot visus padomju apgalvojumus kā nepatiesus izdomājumus un paziņojot, ka igaunis Sūrveli paliks apcietinājumā par aizdomām spiegošanā. Divās nedēļās kopš pirmās notas iesniegšanas stāvoklis nav mainījies — Sūrveli joprojām sēž apcietinājumā, kamēr zviedru drošības iestādes sagatavo apsūdzības materiālu prāvai pret viņu par spiegošanu Padomju Savienības uzdevumā. Divi pārējie Padomju Savienības pilsoņi jau paguvuši repatriēties.

Liekas, ka arī šoreiz Padomju Savienības notu Zviedrija noraidīs tikpat ātri un asi kā pirmo reizi. Sabiedrībā un presē noskaņojums pret Maskavas nedibināto un nekorrekto rīcību aug augumā. Pirmdienas nota pretēji visām diplomātiskās pieklājības formām jau pirms nodošanas zviedru ārlietu ministrijai parādījusies presē. Stokholmā neviens nešaubās, ka Maskavas nota Zviedrijai ir daļa no pretskandināvijas propagandas karagājiena, kas sācies kopš Norvēģijas paziņojuma par pievienošanos Atlantikā paktam un Dānijas ārlietu ministra Rasmusena brauciena uz Vašingtonu. Neverēdama atrast neviena cita „piesiešanās" punkta korrektajās attieksmēs, kādas valda Zviedrijas un Padomju Savienības starpā, Maskava atkārtojusi savu pirmo notu pat nepapildinādama tās vājo argumentāciju un novecojušos faktus.

Lai kļūtu saprotams zviedru preses zobgalīgais tonis par krievu notām, pietiek citēt dažus izvilkumus no pirmā Maskavas iesnieguma un Zviedrijas atbildes:

„1948. gada novembrī zviedru policija izdarīja jaunu uztraucēju varas aktu pret vienu padomju pilsoni: Longbrū vājprātīgo slimnīcā starp nemierīgajiem vājprātīgiem ievietoja normālu Padomju pilsoni Pērnu, kurš bija sarīkojies atgriezties uz dzimteni. Pērnu noturēja vājprātīgo slimnīcā līdz pat viņa aizbraukšanai uz Padomju Savienību 1948. g. decembrī, neraugoties uz viņa protestiem un sievas iestāšanos."

Zviedru nota par šo gadījumu atbild: Pērns uz savas sievas ziņojuma pamata tika ievietots Longbrū slimnīcā, jo apdraudēja citu drošību, būdams psichiski nenormāls. Viņš izrakstīts no slimnīcas 1948. g. decembrī pēc 25 dienu uzturēšanās un tai pat dienā Padomju sūtniecības darbinieku pavadībā aizbraucis uz Padomju Savienību".

„Stockholms Tidningen" un citi zviedru lielie laikraksti padomju notu apzīmē par „visai īpatnēju dokumentu". Tā forma, valoda un argumentācija esot acīmredzami sasteigta un drīzāk uzskatāma par neizdevušos propagandisku draudu nekā diplomātisku notu apmaiņu starp divām valdībām. „Dagens Nyheter" vērtē krievu jaunāko soli kā mēģinājumu ar visu varu pašreizējā politiskā momentā atgādināt Padomju Savienības eksistenci.

Protams, ka Zviedrijas baltiešos otrā krievu nota vairo jau tā nervozo noskaņojumu. Zviedru laikraksti ievieto intervijas ar latviešiem, igauņiem un lietuviešiem, kas saka, ka viena daļa baltiešu drīzumā gatavojas izceļot uz Kanādu un ASV. Zviedru darba devēji daudzos gadījumos griezušies pie ārzemnieku biroja, lai panāktu baltiešu strādnieku palikšanu darba vietās. Šī biroja vadītājs paskaidrojis, ka Zviedrija nevienа ārzemnieka izceļošanu no Zviedrijas neaizkavēšot. Vienīgā pārbaude esot normāla dokumentu kontrole. Katrs, kas vecāks par 18 gadiem, var katrā laikā, ja viņa pase kārtībā, atgriezties dzimtenē vai izceļot. Jaunākiem par 18 gadiem jāuzrāda vecāku atļauja.

Bez izņēmuma visi lielie zviedru laikraksti atkārtoti prasa baltiešu tiesiskā stāvokļa normālizēšanu un drošina tos, ka nekādas piespiedu repatriācijas nenotiks.

GUBIČEVU TIESĀS JAU 1. APRĪLĪ

Padomju Savienības bij. darbinieku pie UN Gubičevu tiesās 1. aprīlī Ņujorkas federālā tiesā. Trešdien paziņoja, ka ASV, neraugoties uz Maskavas sūtņa Paņuškina atkārtotajiem protestiem, apsūdzību par spiegošanu uztur, un Gubičevu arī pret drošības naudu no apcietinājuma neatbrīvos.

Arī līdzdalībniece Judīte Kaplāne paturēta apcietinājumā. Pierādījies, vai viņa starp citu nodevusi Gubičevam pilnīgu ASV tieslietu ministrijas aģentu sarakstu Savienotajās Valstīs un ārzemēs, kā arī slepenus kodus.

Vai kominforms plāno revolūciju Čechoslovakijā

Čechu emigrantu informācijas birojs Londonā publicējis ziņu, ka kominforma vadībā Čechoslovakijā gatavo revolūciju, lai atklātu un pēc tam iznīcinātu visus pašreizējā režīma ienaidniekus. Atsaucoties uz labi informētām personām Prāgā, tālāk norādīts, ka čechu komūnistu partijā vērojamas dziļas diferences. Komūnisti tāpēc nolēmuši inscenēt revolūciju, jo neapmierinātība visā zemē pieņemas dienu no dienas. Ar šo jautājumu esot nodarbojies arī Višinskis, uzturēdamies Karlovi Varos. Akcijas reālizēšana uzticēta diviem kominforma pārstāvjiem — Frankam un Hrzemam. Tā kā neapmierināto Čechoslovakijā ir ļoti daudz, demokratiskie politiķi baidās, ka varētu notikt ārkārtīga asins izliešana.

Krievi mēģina mīnēt Baltijas jūru

Vairākas vācu kuģniecības sabiedrības ziņo, ka Padomju Savienība sākusi izlikt Baltijas jūrā mīnas, kas var apdraudēt kuģus ar dziļāku peldi. Mīnu lauks atrodas starp Malmi un Rīgeni kuģu ceļu tuvumā. Šo informāciju apstiprina arī Stokholma. Pēc zviedru informācijas, krievi izlikuši izmēģinājuma mīnas bez degļiem. Tās atrodas apmēram 2 m dziļumā.

Nemiernieki Burmā izcīnījuši autonomiju

LIELBRITANIJA UN AUSTRĀLIJA NOBAŽĪJUSIES PAR STĀVOKLI DIENVIDAUSTRUMĀZIJĀ

BBC ziņo, ka karēņu nemiernieki tagad pilnīgi ieņēmuši Mandalajas pilsētu. Pēc Rangūnas tā ir otra lielākā pilsētā Burmā. Tsakina Nu valdība jūtas droša vienīgi galvaspilsētā. Visu pārējo Burmas daļu kontrolē nemiernieki. Vienpadsmit mēnešu pēc pilsoņu kaŗa sākšanās Burmā valdības stāvoklis pasliktinājies dienu no dienas. Liekas, ka bez palīdzības no ārienes Tsakins Nu savas pozicijas vairs nevarās saglābt. Pēc Mandalajas ieņemšanas, karēņiem tagad piedāvāta autonomija un amnestija.

Londonas laikraksta „Times" korespondents, ko šinīs dienās burmieši izraidīja par draudzīgu nostāju pret karēņiem, publicējis rakstu sēriju, kuros dzīve galvaspilsētā Rangūnā salīdzināta ar dzīrēm mēŗa laikā. Kino nekad vēl nav bijuši tā pārpildīti kā pilsoņu kaŗa viskritiskākajās dienās. Skaļas reklāmas cilvēkus aicina restorānos un bāros, kuros dabūjams viss, sākot ar skotu viskiju un beidzot ar franču konjaku. Ielās skan rikšu zvaniņi, un jauni cilvēki piedāvājas svešinieku iepazīstināt ar „jaunām skaistām meitenēm". Bet desmit kilometru aiz galvaspilsētas skan šāvieni un pret debesīm paceļas degošu māju atblāzma.

Apstākļu pazinēji saka, ka ministru prezidents Tsakins Nu, kas pieder sociālistu partijai, tagad pilnīgi piespiests pie sienas. Visu laiku viņam vajadzēja cīnīties vairākās frontēs — pret komūnistiem, karēņiem, pret vienu daļu paša kaŗaspēka un pret otra pasaules kaŗa neapmierinātiem veterāniem. Pat dažas ministru prezidenta miesassardzes nodaļas kļuva neuzticamas un tās vajadzēja nomainīt. Vienīgais valdnieks Burmā pašreiz ir chaoss, kas jau prasījis vismaz 30.000 dzīvību.

Nav šaubu, ka tagadējie nemieri Burmā visvairāk apmierina Kremli. Valsts ziemeļu daļa robežo ar Ķīnu. Varbūt jau pēc nedaudz mēnešiem Mao Tsetunga sarkanā zvaigzne parādīsies arī pie Burmas robežām. Ja arī te izdosies nostiprināties komūnismam, tad Maskava bez jebkādas piepūles būs ieguvusi ilgi kāroto pieeju Indijas okeanam. Notikumu attīstība Burmā radījusi vislielāko satraukumu Indijā. No Kašmiras Padomju Savienību šķir tikai vienas dienas gājiens caur Afganistanas koridoru. Pakistāna robežo ar Burmu. Lielbritanija un Austrālija savā laikā cerēja pārvērst Burmu par aizsprostu komūnismam. Tagad šīs cerības vismaz pa daļai zudušas, ja neradīsies kāds labvēlīgs pagrieziens, kas ietekmēs notikumu tālāko attīstību. Februāŗa beigās Jaundēlijā notika Lielbritanijas, Indijas, Ceilonas, Jaunzēlandes un Austrālijas konference, kas bija veltīta Dienvidaustrumāzijas problēmām. Tika nolemts piedāvāt Burmas valdībai palīdzību miera sarunām ar karēņiem, bet Tsakins Nu šo piedāvājumu noraidīja. Kopš 1948. gada 4. janvāŗa, kad Burma izstājās no britu imperijas, tā vairs nevēlas nekādu palīdzību no ārienes savu lietu kārtošanai.

Ar saviem 600.000 kv. km Burma, atskaitot Padomju Savienību, ir lie-

(Turpinājums no 1. lpp.)

Vai Molotovam un Mikojanam uzdots salauzt „titoismu" Eiropā un Ķīnā

Padomju Savienība, acīm redzot, atgriežas pie vecā paraduma — sarunām ar ārvalstīm izraudzīt cilvēkus, kas atkārto, ko viņiem uzdod, bet paši nav politikas veidotāji, — komentārā par pēdējām pārmaiņām Padomju Savienības valdībā, saka lielais amerikāņu nedēļas laikraksts „Time". Pirmais padomju ārlietu ministrs Čičerins, pēc šī laikraksta domām, bijis tikai „rupors", tāds pats „rupors" bijis arī Ļitvinovs. Arī Višinskis, par spīti viņa lielajām runas dāvanām, tomēr esot pieskaitāms tai pašai politiķu katēgorijai.

Molotovam un Mikojanam, pēc „Time" domām, tagad būšot jāveic svarīgākais uzdevums, kāds padomju ārpolitikā vispār veicams — tiem, acīm redzot, uzdots izstrādāt politiskus un saimnieciskus paņēmienus, ar kuŗu palīdzību varētu noturēt grožos atsevišķo valstu nacionālās komūnistu partijas. Uzdevums bijis viegls tikmēr, kamēr Padomju Savienībai bija tikai viena armija un viena slepena policija, tagad esot jāatrod veidi „titoisma" apkaŗošanai Eiropā un — par visām lietām — Ķīnā.

Kominforma žurnāla marta burtnīcā no jauna parādījušies asi uzbrukumi pret maršalu Tito, kas šoreiz izrādījies vainīgs par to, ka orientējis savas valsts tirdzniecību uz rietumiem. Kominforms pārmet Dienvidslavijai, ka tā „pieļauj izvest uz kapitālistiskām zemēm savus svarīgākos izrakteņu", kā pretvērtību saņemot mašīnas un citus rūpniecības ražojumus.

Ar šiem uzbrukumiem kominforms no jauna pierādījis savu divkosību. Kad pēc Maskavas rīkojuma Austrumeiropas valstis viena pēc otras pārtrauca savus tirdzniecības darījumus ar Dienvidslaviju, Tito nekas cits neatlika kā meklēt palīdzību šaipus dzelzs aizkaram. To, protams, kominforma žurnāls noklusē. Pilnīgi dabīgi, ka Kremlim nepatīk Dienvidslavijas jaunā orientācija uz rietumiem. Maskava laikam cerēja saimnieciski piespiest Tito pie zemes, bet šoreiz tās manevrs neizdevās. Ja Dienvidslavija izrādīs vēl lielāku tieksmi sadarboties ar rietumiem un atmetīs savu agresīvo nostāju pret kapitāliskām valstīm, ļoti iespējams, ka ASV un Lielbritanija tirdzniecības darījumus ar Belgradi vēl vairāk paplašinās. Par zināmām pazīmēm šādai tieksmei varētu uzskatīt Belgrades paziņojumu Apvienotajām Nācijām, ka tuvākā nākotnē tā gatava iesniegt informāciju par iegūtā magnēzija daudzumu.

Portugale nožēlo Spānijas atstāšanu malā

Ārlietu ministri 4. aprīlī brauc uz Vašingtonu parakstīt Atlantika paktu

ITALIJĀ ĢENERĀLSTREIKA NEBŪS, BET NEMIERI TURPINĀS

Pēc mēnešiem ilgas gaidīšanas un sarežģītām pārrunām visā pasaulē, beidzot kļuvis skaidrs, kad un kur parakstīs Atlantika paktu. Tas notiks 4. aprīlī Vašingtonā, kur ASV ārlietu ministra Dīna Ečesona vadībā sapulcēsies signatārvalstu pārstāvji. Jau 23. martā ar okeana milzeni „Queen Mary" uz Ņujorku dosies Anglijas ārlietu ministrs Bevins. Aprīļa pirmajās dienās viņam sekos lidmašīnā Francijas ārlietu ministrs Šumāns, Beļģijas ministru prezidents Spāks, Norvēģijas un Dānijas, kā arī Holandes, Luksemburgas, Īrijas, Islandes un laikam arī Portugales ārlietu vadītāji. Vai arī Italija parakstīs Atlantika paktu, šobrīd vēl nav skaidrs, jo, lai gan trešdien Romā Itaļu arodbiedrību centrālkomiteja paziņoja, ka ģenerālstreiku protestam pret Atlantika paktu nerīkos, nemieri Ziemeļu un Vidusitalijā turpinās.

Svarīgākais notikums Atlantika pakta attīstībā kopš nedēļas sākuma ir 15. martā Vašingtonā publicētais komunikē, kuŗā Portugale paziņo, ka sākusi sarunas ar ASV vēstnieku Lisabonā un principā vēlas paktam pievienoties, bet iepriekš gribētu zināt savas saistības pret ASV un Lielbritaniju. Bez tam Portugale ar nožēlu konstatē faktu, ka stratēģiski svarīgā Spānija nav pieaicināta Atlantika paktā.

Dānijas ārlietu ministrs Rasmusens otrdien atstāja Vašingtonu, lai atgrieztos Kopenhāgenā. Kopējā komunikē ASV ārlietu ministrs Ečesons un viņa dāņu viesis paziņoja, ka pārrunāti visi jautājumi, kas interesējuši Dāniju Atlantika pakta jautājumā un jo sevišķi noskaidrots, ka šis pakts nav agresijas, bet gan aizstāvēšanās allianse uzbrukuma atvairīšanai, kas izveidota pilnīgā saskaņā ar UN chartu un ka Dānijai miera laikā nekādi atbalsta punkti nebūs jādod. Preses konferencē Rasmusens atsacījās žurnālistiem atbildēt jautājumam, vai Dānija Atlantika paktam pievienosies, vai nē, jo iepriekš viņam par sarunu gaitu jāziņojot Dānijas parlamentam, kas vienīgais var lemt par izšķirīgo soli. No oficiālā komunikē tomēr jau izriet, ka Dānija paktam pievienosies, jo kā vienīgo kavēkli parakstīšanai Kopenhāgenā uzskatīja varbūtēju militāru atbalsta punktu nodošanas pieprasījumu no ASV puses. Arī Islande neredz nekādus šķēršļus Atlantika pakta līdzparakstīšanai. Informētās aprindas Vašingtonā izsakās, ka Rasmusens savā piecu dienu viesošanās laikā apspriedies arī par Dānijai nepieciešamo ieroču piegādi no ASV. Tāpat Rasmusens privāti izteicis pārliecību, ka arī jautājumi, kas skaŗ Islandes un Grenlandes iesaistīšanu Atlantika paktā tagad izlemti pozitīvi. Tagad pakta Skandināvijas spārns konsolidēts un tanī nekādas pārmaiņas vairs nav gaidāmas.

Kopš otrdienas sākās sarunas starp Portugāles ārlietu min. pārstāvjiem un ASV vēstnieku par pievienošanos Atlantika paktam. Galvenais sarunās noskaidrojamais punkts ir par Azoru salu nozīmību šis aizsardzības sistēmas izveidošanā. Paredz, ka ASV no Portugāles nekādus atbalsta punktus militārām bažēm miera laikā neprasīs, līdzīgi kā tas jau noticis ar Norvēģiju un Dāniju. Turpretim kaŗa gadījumā Azoru salas var kļūt par visai nozīmīgiem atbalsta punktiem aviācijai un zemūdeņu apkaŗošanai Atlantikā.

Joprojām neskaidrs, kas notiks ar Italiju. Kā zināms, tiklab Anglija, kā arī Francija prasīja Italijas piesaistīšanu Atlantika drošības sistēmai. Arī Italijas valdības viedoklis bija par pievienošanos, lai stiprinātu Italijas stāvokli Eiropā un pasteidzinātu tās attiecību normālizēšanu ar rietumu lielvalstīm. Itaļu komūnisti, turpretim, paziņoja, ka visiem līdzekļiem cīnīsies pret Atlantika paktu. Tie pieteica streikus un protesta demonstrācijas. Triju dienu debates itaļu parlamentā otrdien noslēdzās ar ārlietu ministra grāfa Sforcas runu, kuŗā viņš vēlreiz aicināja Italiju pievienoties Atlantika paktam, aizrādot, ka tas nav, pretēji komūnistu apgalvojumiem, agresīvs ierocis pret Padomju Savienību, bet vienīgi rietumu atbilde uz Maskavas pašas gribēto politiku. „Padomju Savienība ar sen pirms Atlantika pakta izveidoto Austrumeiropas valstu saimniecisko un militāro ūniju, kas vērsta pret Rietumeiropu, pati radīja Atlantika paktu", teica grāfs Sforca. „Maskava visiem līdzekļiem pūlējās panākt Eiropas sašķaldīšanu divi daļās un Atlantika pakts ir tikai loģiska atbilde šai politikai."

Reizē ar debatēm Italijas parlamentā, Romā, Milānā, Turīnā un

(Beigas 5. lp.)

Tālāka dekorāciju maiņa Maskavā

Naktī uz otrdienu Maskavā beidzās piektā Augstākās padomes sesija. Kā jau Padomju Savienībā parasts, visi tūkstots delegāti „vienbalsīgi" pieņēma valdības budžetu un apstiprināja visus likumus, ko izdevusi valdība respektīvi politbirojs. Otrdienas rītā Maskavas radio paziņoja tālākas pārmaiņas padomju valdībā: daudzas ministrijas likvidētas vai apvienotas, citas turpretim radītas no jauna. Iecelti arī vairāki jauni ministri. Zināmu pārsteigumu rietumos radīja ziņa, ka atcelts valsts plānošanas ministrs Vozņesenskis, ko uzskatīja par vienu no ietekmīgākiem vīriem visā Padomju Savienībā. Vozņesenskis nepaliek arī par ministru prezidenta vietnieku. Nav zināms vienīgi, vai viņam nebūs jāaiziet arī no politbiroja. Vozņesenska vietā iecelts agrākais viceministrs Zabūrovs.

Otrdien padomju jaunais ārlietu ministrs Višinskis pirmoreiz pieņēma diplomātisko korpusu un ārzemju presi. Spiridonovska pilī bija sarīkota plaša dineja par godu Ziemeļkorejas valdības delegācijai, kas pašreiz uzturās Maskavā.

PUBLISKAS DISKUSIJAS PAR ASV ĀRPOLITIKU

Ceturtdien Savienotajās Valstīs sākās publiskas diskusijas par valdības ārpolitiku. Diskusijas notiek Vašingtonā, un tajās piedalās ap 200 runātāju. Plaša foruma priekšā iztirzās Atlantika paktu, Maršala plānu, prezidenta Trumena pieteikto palīdzību atpalikušām valstīm un apgabaliem un citus jautājumus, kam sakars ar ārpolitiku. Runātāji pārstāv daudzas organizācijas, kas apvieno apmēram 40 miljonu biedru. Šādas diskusijas Savienotajās Valstīs notiek rēgulāri, tādā kārtā sagādājot valdībai iespēju pārbaudīt sabiedrisko domu.

LATVIJA

Nr. 30 (264) 1949. g. 17. martā

Ar autora parakstu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

AICINĀJUMS TAUTIEŠIEM

Latviešu Centrālā Padome, savā pirmajā sesijā, pievienojoties arī Latviešu Nacionālās Padomes prezidijam, nolēma dibināt īpašu ārējās informācijas fondu un lūgt tautiešus un organizācijas ziedot līdzekļus šī fonda vajadzībām. Šai sakarā LNP prezidijs un LCK lūdz tautiešus, nometņu komitejas, organizācijas un saimniecības pasākumus ar savu artavu sekmēt mūsu kopējo mērķu sasniegšanu, iemaksājot ziedojumus ārējās informācijas fondam vai nu caur savām nometņu komitejām, vai piesūtot LCK finanču nozares vadītājam J. Niedram (Augustdorf b. Detmold, DP Camp).

Mēs dzīvojam bēdu un reizē arī lielu dienu laikā — tāpēc, ka arvien tālāk aizklīstam no dzimtenes, un tāpēc, ka uz katra pieauguša latviešu trimdinieka pleciem guļ vēl citi 50 likteņi. Tie ir to brāļu un māsu likteņi, kuriem tagad ļauta tikai viena tiesība — klusēt un mirt. Šo nastu no mūsu pleciem var noņemt vienīgi atbrīvotā Latvija.

Ar savu dzīvi mēs vairs neesam atbildīgi tikai par sevi vien. Bet pašiem esot nabadzībā un klīstot pa svešiem ceļiem, nav viegli būt cīnītājiem. Taču iedomājoties sevi mūsu brāļu un māsu vietā viņpus dzelzs aizkaram, mēs skaidri redzēsim, ko var un drīkst viņi, un ko varam un drīkstam mēs. Brīvais vārds ir kļuvis par ieroci, kas aicina, noskaidro, staigā citās tautās un kliedē meļu tumsu. Arī ikvienam no mums jārunā ne vien savā, bet visu to 50 likteņu vārdā, par kuriem esam līdzatbildīgi. Mums jārada organizēts spēks un balss starp trimdiniekiem, lai nekļūtu par pasaulē izmētātiem neorganizētiem vieniniekiem, un jāvērš pasaules sabiedriskās domas uzmanība uz mūsu tautas stāvokli, panākot demokratisko valstu aktīvu iestāšanos mūsu valsts atjaunošanas labā. Nepieciešams plaši organizēts informācijas un propagandas darbs, izdodot grāmatas, rīkojot izstādes un publiskas sanāksmes un padziļinot sakarus ar pasaules presi un organizācijām. Tā, kas darīts līdz šim, ir par maz. Bet paplašināts darbs prasa līdzekļus, un tie ir jārod, tie ir pašiem jāvāc, jo citu avotu mums nav

Latviešu Nacionālās Padomes prezidijs un
Latviešu Centrālā Komiteja.

Studenti spriež par Baltijas valstu nākotni

Latviešu, lietuviešu un igauņu studentu sanāksmē Tibingenā pārrunāts jautājums par šo zemju apvienošanu. Lietuviešu pārstāvis Pitkunigis uzsvēra Baltijas jūras reģiona svarīgumu, bet Jurkstas atzina Baltijas valstu apvienošanas nepieciešamību, cenzdamies principiālos vilcienos uzmest kopīgas valsts federātīvās formas, kā arī nosacīt, kas varētu būt kopīgs visam Baltijas blokam un kas atstājams atsevišķu valstu suverēnitātes izpausmei. Igauņu pārstāvis Keresārs pasvītroja, ka Baltijas valstis varētu ar saviem ražojumiem ne vien cita citu atbalstīt, bet kopīgiem spēkiem izturēt pat dažu labu konkurenci pasaules tirgū. Students Kalniņš konstatēja, ka Baltijas tautu kultūra salīdzināma ar citiem eiropiskās kultūras spilgtākajiem sniegumiem, taču vēl jānodibina ciešākas saites ar atsevišķu tautu kultūrām. Igauņiem jūtama zināma skandināvu ietekme, latviešiem — Rietumeiropas, bet lietuviešu kultūra uzskatāma par zināmu austrumu un rietumu ietekmju sintezi, līdz ar ko tai dabiskais un spilgtākais baltiešu raksturs. Debatēs noskaidrojās, ka grūtības, nākotnē dibinot Baltijas bloku, var rasties vienīgi politiskā plāksnē. Sanāksmē izraudzīja komisiju, kuras uzdevums organizēt šādas studentu domu izmaiņas arī turpmāk, kad būtu atklāti izdebatējamas Baltijas valstu nākotnes politiskās problēmas. LLV

Grāmatas,
daiļamatniecības darbus,
pastmarkas
PIEŅEM KOMISIJĀ.
Korespondenci un sūtījumus adresēt:
A. Strazdiņš, Canberra, Acton Guesthouse, A. C. T., Australia.
(199)

Kanādā iet visādi

MŪSU KORESPONDENTA VĒSTULĒ „LATVIJAI"

1943. gadā, kad Eiropas iekarotāja Hitlera zvaigzne jau sāka norietēt, viņa propagandas ministrs Gebelss vācu tautai teica laikmetīgus vārdus: „Nocietiniet savas sirdis, lai tās būtu akmeņiem līdzīgas!" Kāds vācu publicists, Hitlera režīma ienaidnieks, pie šiem Gebelsa vārdiem piebilst: „Jūsu akmens sirdis jūs neglābs! Jūs sakaus, smagi sakaus, un tad jūs lūgsit Dievu, lai viņš jums atkal dod dzīvas sirdis."

Vācijā mēs bijām pieraduši pie šim akmens sirdīm Mēs domājām, ka citur pasaulē, izņemot, protams, vienu noteiktu tās daļu, valda cilvēkmīlestība. Bet tā ir illūzija. Mūslaiku cilvēks ir nocietinājis savu sirdi. No īstas cilvēkmīlas tas stāv ļoti tālu. Ļoti spilgti to redzam še, Jaunajā Pasaulē, kur ļaudis karā nav zaudējuši gandrīz nekā, bet gan sasnieguši vēl lielāku pārticību. Un tomēr tieši te jūs bieži atduraties uz tādu cietsirdību un šaursirdību, kas mūs, pasaules gāju putnus gandrīz vai sastindzina.

Šodien še, dienvidu Ontario, es sastapu tautieti, kas nāk no angļu farmas. Tā ir milzīga dārzsaimniecība ar 8000 augļu kokiem, apmēram 150.000 dolaru vērtībā. Latvju vīrs te nostrādājis tikai 4 dienas. Darbs viņam nav labi veicies: izgriežot liekos augļu koku zarus, tas nav pratis to izdarīt pēc saimnieka prāta, un „boss" viņu atlaidis. Kanādā tā ir parasta parādība, un tur nebūtu ko brīnīties. Bet pārsteidz gan neiedomājamā šaursirdība, ja šis bagātais saimnieks savam kalpam par 4 darba dienām 13 dolaru vietā izmaksā tikai divus, un tikai pēc strādnieka protesta piesviež vēl divus . . .

Šis gadījums tomēr nav vienīgais. Piemēram, jūs ieejat pārtikas veikalā, lai par saviem nedaudzajiem dolariem iegūtu kaut ko ēdamu. Jūs runājat gan lauzītā angļu valodā, bet Kanādā tomēr neesat pirmo dienu. Vismaz pārtikas cenas jūs zināt ļoti labi. Un kad sīkbodnieks sāk rakstīt jūsu iepirkumus uz papīra, jūs nevarat nepamanīt, ka viņš gandrīz visiem produktiem cenas uzdod lielākas. Turklāt viņš nepareizi saskaita un uzraksta atkal kādus 40 centus vairāk. Beidzot, kad jūs maksājot izvelkat papīra naudas zīmi, arī naudas atlikumu tas izdot par 30 c. mazāku, nekā jums nākas. Un tā, triskārtīgi jūs apkrāpis, nerunājot jau par svaru, kas arī apšaubāms, viņš jums pasaka, lišķīgi uzsmaidīdams: „Thank you very much! Nice day!" Un iet jau pretim nākošajam pircējam.

Visi tie ir ikdienas sīkumi, tomēr raksturīgi, kaut gan tauta šeit tik centīgi iet baznīcā un nedzer nekā stiprāka. Kādu gan likteni Laima mums veido šai zemē, kur cilvēki dažkārt staigā ar dolaru žūkšņiem sirds vietā? Protāms, latvieši sev ceļu šo izlauž uz izlauzīs. Bojā aizies tikai nedaudzi, īpaši kļūmīgu apstākļu upuri. Šoreiz gribu teikt dažus vārdus par vienu šādu gadījumu.

Atbrauc jauna tautiete no Eiropas. Visās komisijās tā atzīta par veselu. Arī pati viņa tā domā. Un tomēr jau pēc pāris mēnešiem to pārsteidz kādas iekšējas sāpes. Viņa strādā slimnīcā. Ārsts to izmeklē un atrod kuņģa vēzi. Operācija vairs nelīdz — pēc pāris mēnešiem viņa mirst.

Kas gan apbedīs šo vientuļo sievieti? Tāda nav. Viņu apglabā uz pašvaldības rēķina. — Pāris latviešu, kas atnākuši uz kapa vietu, redz savu tautieti guldītu vienkāršā dēļu zārkā. Ir izrakta šaura bedre, lai taupītu zemi. Un zārku šai bedrē ielaiž stāvus . . . Tas ir neparasts skats. Sirds sažņaudzas, domājot par nabaga bēgļu likteni. Bet ko gan nabags nabagam var dot? Mēs varam tikai nopūsties, jo neesam vēl zaudējuši savas dzīvās sirdis.

Sievietei arī še ir grūtāk atrast cietu pamatu zem kājām. Dažām tautietēm viegla aizraušanās grozījusi visu dzīvi. Viņām ir bērni, ko cilvēcīgie domātāji gan sauc par lielāko Dieva dāvanu, bet pasaule domā citādi. Vismaz šai zemē sieviete ar ārlaulības bērnu ir bezgala nelaimīgs radījums.

Kas gan notika ar šīm tautietēm? Protams, tikumīgie saimnieki tās nekavējoties atlaida no darba. Viņas nokļuva galīgā trūkumā un izmisumā. Ar luterāņu draudzes gādību viena no tām gan atradusi mājkalpotājas darbu, bet sievietei ar mazu zīdainīti jāstrādā 16 stundu dienā par 40 dolariem mēnesī . . . Vai šīs tautietes to izturēs? Grūti pateikt. Varbūt mazās dzīvībiņas, kas liek viņām iet šo smago posta ceļu, tomēr dos nelaimīgajām mātēm arī sevišķu spēku. Cerēsim, ka arī mūsu pašu organizācijas, kļūstot arvien spēcīgākas un bagātākas, atradīs ceļu, lai atvieglotu šādu nebalto dienu gājēju gaitas.

Es negribētu, ka šie mani atklātie vārdi par „mūsu jauno tēvzemi" tautiešiem citās zemēs radītu nepareizus ieskatus. Šie epizodi ir raksturīgi, bet būtu nepareizi, ja kāds apgalvotu, ka visi kanādieši ir līdzīgi še pieminētajiem. Gandrīz visiem viņiem ir tikai viena kopīga īpašība — dzīšanās pēc dolara. Citādi vairums kanādiešu ir laipni un sīkās lietās arī ļoti izpalīdzīgi, pat labāki par eiropiešiem un dažreiz pat par mūsu pašu tautiešiem.

Bet lasītājam var rasties jautājums — kādēļ tad ļauno vajaga tā izcelt. Te nu jāaizrāda, ka viss ļaunais jau pats arvien izceļas. Ja jūs sapulcē vai uz ielas starp simtiem kārtīgu cilvēku ieraugāt kaut vienu huligānu, jūs pievēršaties tieši šim tipam. Šķiet, pareizs ir kāda dzīves filozofa izteiciens: „Vērojiet ļauno, jo labais jau pats no sevis nāk!"

Sv. Katrinā, februārī

Alb. Kalniņš

Padomju Latvijas gleznotājiem trūkst „degsmes"

„Cīņas" 7. janvāra n-rā kāds A. Lapiņš, kas titulēts par „LPRS nopelniem bagātu mākslas darbinieku", sniedzis plašāku pārskatu par padomju Latvijas gleznotāju darbu: „Kā latviešu padomju mākslinieki pilda savus uzdevumus".

No vienas puses tur komplimenta veidā gan pasacīts, ka „latviešu padomju mākslinieku darbībā sācies ievērojams pagrieziens", ka „mākslinieki drošāk un neatlaidīgāk sākuši attēlot sabiedriski svarīgus tematus par mūsu šīsdienas celtniecību padomju pilsētās un laukos", bet tūdaļ nāk kritika, kas iznīcina iepriekš teikto un apzīmē latviešu gleznotājus par neļēģām un nemākuļiem, kas bez sekmēm nopūlējušies „sociālistiskā reālisma" kalpībā un komūnistiskās ideoloģijas demonstrēšanā: „Padomju dzīves īstā satura atklāšanā, komūnistiskās audzināšanas un komūnistiskās dzīves apzinīgā celšanā, laikmeta centienu un uzdevumu uztveršanā un atspoguļošanā mūsu glezniecība kā vadošā tēlotājas mākslas nozare paliek iepakaļ mūsu pārējo dzīves nozaru tempam. Neapmierina tas gausums, vēsums, objektīvisms, ar kādu gleznotāji ieskatās mūsu dzīvē, un atspoguļo latviešu tautas līdzdalību un degsmi padomju dzīves celšanā un izveidošanā."

Pēc šī kritiķa domām, latviešu gleznotājiem ir divi galvenie grēki: „vakardienas formālisms" un „tendence uz naturālismu". Piem., formālisms esot tas, ja mākslinieks darba iecerē un izveidošanā izejot nevis no temata, bet gan no „krāsas laukuma, glezniecīskuma vai kompozicijas tradicionālā stiegrāja". Bet kādai tad vajadzētu izskatīties īstai „sociālistiskā reālisma" gleznai, kurā valdītu tikai „temats" („sociālais pasūtinājums"!), ignorējot glezniecīskās kompozicijas pamatprincipus — to viņš nostrostētajiem māksliniekiem tomēr nepasaka. Brīdinājums no naturālisma ir jaunākais sauklis, kāds tagad Padomju Savienībā vispār nācis modē. Un tas ir saprotams: naturālisms ir burtisks īstenības atspoguļojums, bet komūnistu ideologiem tas ir nederīgs un pat kaitīgs, jo padomju māksliniekam taču vajaga rādīt falsificētu īstenību. Padomju režīmam der fasādes māksla, propagandas un aģitācijas plakāts, ne īstenības atspoguļojums.

Kā latviešu mākslinieki tematiski nopūlās „sociālistiskā reālisma" taisīšanā, tas redzams no dažiem rakstā minēto darbu nosaukumiem (no 1948. un 1949. g. izstādēm Rīgā un Maskavā): E. Kalniņa „Baltijas flotes manevri". A. Zviedra „Padomju aviācija iznīcina fašistu transportu Liepājas ostā", A. Eglēs „Rēzeknes atbrīvošana no okupantiem", Brovinska „Stachanovieša Kīša portrets", Avotiņa „Zirgu iznomāšanas punkta arāji". Strazdiņa „VEF stachanoviešu apspriede" O. Skulmes „Lauku pastā saņemts kārtējais biedra Staļina rakstu sūtījums", U. Skulmes „Pilsoņu kara varoņa J. Fabriciusa cīņu ceļā" uc.

L. Svempam, Ģ. Eliasam, J. Liepiņam, M. Skulmei, E. Melderim un citiem pārmests, ka tie tagad nodevušies „samērā klusam paidagoģiskam darbam mākslas akadēmijā vai mākslas skolās, neparādot vai maz parādot sabiedriskam spriedumam savus nodomus un sasniegumus jaunrades darbā."

Galvenais cēlonis visiem padomju mākslinieku darba trūkumiem slēpjoties „nepietiekamā marksistiski — ļeniniskā uzskata apgūšanā". Tāpēc arī pārmests partijas biedriem (partijas pirmorganizācijai mākslinieku savienībā), ka tie „vāji un formāli vada un kontrolē šo darbu, nemeklē ceļu tā padziļināšanai. Teorētiski ideoloģiskā darba zemais līmenis un partejiskās principiālitātes mīkstčaulība galu galā arī nosaka visas kļūdas un trūkumus mākslinieku jaunradē un gausumu latviešu padomju mākslas attīstībā." Z v.

JAUNĀKAIS PAR „VĀCU STACHANOVU"

Par spīti soda draudiem berlinieši turpina stāstīt jaunus anekdotus par vācu „stachanovieti" Henneki. Jaunākais skan šādi:

Sabiedrotie tagad nopietni apsver „gaisa tilta" likvidēšanu, jo notiek sarunas ar vareno Henneki par to, ka viņš stachanoviskā tempā varētu piegādāt Berlinei pārtiku ar koferīti.

Atmetot vārdus, DP varētu kļūt ļoti moderni

Braunu laulātais pāris Montenas štatā, ASV, iedomājies, ka būtu ļoti ērti, ja cilvēkus numurētu un nevis kristītu dažādos vārdos. Kad laulātajam pārim piedzima meita, Brauni tomēr nokristīja viņu par Džoanu, bet blakus pievienoja arī numuru 125—49—13—450. Brauni savas meitas numuru izskaidro sekojoši: 1 nozīmē, ka Džoana piedzimusi visprogresīvākajā zemē, kas pirmā sākusi cilvēkus numurēt, 25 apzīmē divdesmit piekto ASV štatu, proti Montenu. 49 ir dzimšanas gads, 13 datums, bet 450 liecina, ka mazā Džoana ir 450. bērns, kas tai dienā piedzimis Montenas štatā.

Kāds Parīzes žurnāls piebilst: „Turpmāk mēs tādā gadījumā lasīsim — Kungs un kundze 321—20—12—234/326—24—12—32 pagodinās paziņot, ka viņu meita 323—34—07—321 saderinājusies ar kungu 376—45—16—2. Pieņemam viesus 34. ielā Nr. 3/III, telefons 34—45—76." Pārvietotajām personām numuri jau ir. Būtu jāatmet vienīgi vārdi.

Nometņu dzīve

DAUGAVAS VANAGU valdē Anglijā ievēlēti: A. Tomass (priekšsēdis), V. Krustiņš, A. Mauriņš, L. Rumba, E. Alksnis, A. Alksnītis, L. Uljerts, J. Lazduzieds, J. Zariņš; revizijas komisijā: A. Pope, R. Silarājs, O. Bergmanis. Par padomes priekšsēdi ievēlēts A. Skrube. DVF Anglijā pašreiz ir 113 nodaļas un kopas ar 3200 dalībniekiem. Gada apgrozījums bijis 3517 márc.

REGENSBURGAS DV nodaļas gada svētkos iesvētīja karogu un atklāja mītni. Priekšnieks M. Bērtulsons apsolīja arī turpmāk nenogurstoši strādāt aprūpējamo labā.

AMBERGAS tbc sanatorijas nelielajai latviešu slimnieku saimei patīkamu pārsteigumu bija sagādājuši Grāfenvēras darba rotu vīri ar brašām kora dziesmām un sainīšu veltēm. Slimnieki par apciemojumu izsaka sirsnīgāko pateicību.

VOLTERDINGENĀ par nometnes komandantu ievēlēts LNP loceklis Jānis Mežaraups, kas stājies uz Kanādu aizbraukušā lietuvieša Laugalvja vietā.

ZALCBURGAS novadā, Austrijā, par ārpus nometnēm dzīvojošo tautiešu pārstāvi ievēlēts Alfr. Eglītis, bet par viņa vietnieku Ev. Garkāns.

LSK lūdz pieteikties mirušo karavīru Imanta Meiera (dz. 1924. g. 23. 8., Rīgā) un Valtera Freimaņa (dz. 1923. g. 25. 11., Vandzenes pag.) piederīgos Eslingenā Uhlandstr. 7.

Raibā pasaule

• ASV Aidaho štata parlaments piedzīvojis notikumu, kuram līdzīga nav visā ... pārstāvniecību vēsturē: deputāts Snovs sēdes laikā atklātā runā lūdzis ... kollēģes deputātes Edites M... roku, kas šo savādo bildinājumu arī nevilcinādamās pieņēmusi.

• Origonas tirdzniecības kamera nosūtīja uz Dellasu 60 mārciņu zemes, ko izkaisīja turienes futbola laukumā, lai Origonas futbolistiem nebūtu jāspēlē pavisam uz „svešas zemes". Origonieši tomēr zaudēja.

• Virs Mančestras nesen nobira īsts pastkartīšu lietus, kura „autors" izrādījās 27 g. v. Harolds Dins, kas tādā veidā gribējis atriebties savai neuzticīgajai līgavai. Kartīšu vienā pusē bija jaunavas attēls, otrā — viņas vārds un adrese ar piezīmi: „Galīgi samaitāta meitene."

• Palīgstrādnieks Oto Bristle no Brukmiles lūdza Aiblingas tiesu piespriest viņam nāves sodu, jo viņš nevarot ļaut saviem vecākiem piedzīvot kaunu, ka dēls sēž cietumā. Bristle atzinās, ka nozadzis velosipēdu, bet tiesa viņam par to varēja „piešķirt" tikai 7 mēnešus cietuma.

Kārto studentu emigrāciju

Latviešu studentu apvienība Minchenē informē ka ieradies WSR pārstāvis, kas kārtos studentu izceļošanas lietas. Studentu apvienībām jāsastāda un jāapstiprina saraksti par studentiem, kas uz 10. martu ir immatrikulēti amerikāņu, angļu un franču joslas universitātēs. Saraksti jāiesūta līdz 25. martam. Pēc šiem sarakstiem izsūtīs speciālas anketas, kuras tad studentiem vajadzēs izpildīt personīgi. Par tiem studentiem, kuri pēc valūtas reformas studijas pārtraukuši, saraksti iesūtāmi atsevišķi. Saraksti iesūtāmi un tuvāka informācija saņemama pie cand. ing. R. Rozenberga, (13b) München, Warnerkaserne B—4—21.

Par labu samaksu palīdz izceļot no Anglijas

Daudzi latvieši Anglijā mēģina rast iespējas izceļot tālāk uz ASV vai Kanādu. „Londonas Avīze" 11. martā raksta par kādu privātu piedāvājumu, uz kuru esot atsaukušies jau daudzi tautieši. Kāds latvietis laikrakstā ievietojis sludinājumu, piedāvājot „legālu" izceļošanu uz ASV un Kanādu. Tie, kas pieteikušies, pēc dažām dienām saņēmuši aicinājumu ierasties uz „interviju". Paziņojumus izsūtījusi kāda latviešu vairākumam nepazīstama aģentūra — „The Lettonia Press and Telegraph Agency", un tos parakstījis inž. Emīls Rozenštrauchs-Rozītis. „Londonas Avīzes" pārstāvis noskaidrojis, ka par darba un iebraukšanas atļauju sagādi Kanādā jāmaksā 25 márc. un 200 dol. Vai mūsu centrālās iestādes ir informētas par minēto aģentūru un tās palīdzību tautiešiem?

VĒSTULES REDAKCIJAI

Jānis Zariņš, Fišbachā

KRUSTTĒVS GADĀ, KRUSTDĒLS NOSVIEŽ ZEMĒ

Ir ļaudis, kas gaida, lai tautieši viņus neaizmirstu, bet līdz ko pašiem vairs šo tautiešu atbalsta nevajag, tie aizmirst „kalnu, no kura viņi rakti, un akas betri, no kuras paši dzēruši".

„Mums bija labs darba piedāvājums Amerikā, bet mēs to atteicām, jo pa to laiku dabūjām citu vēl labāku," tādu atzīšanos esmu dzirdējis vairākos gadījumos. Žēl, ka šis otrais piedāvājums nenāca kādam citam, kurš arī grib tikt uz Ameriku. Žēl, ka tas pirmais tautietis, par savu vajadzību vien domādams, ar šo noraidījumu aizbēra piedāvāto ceļu: viņš varēja rekomandēt arī kādu paziņu. Mēs gan gaidām, lai Amerikas krusttēvi mums gādā afidevitus, bet sagādāto afidevitu, kas pašiem paliek pāri, nosviežam zemē. Bet vai būtu tik grūti novēlēt citam to, ko paši nevaram lietot?

O. K., Longtonā, Anglijā

DAŽAS PĀRDOMAS

Kādreiz laikrakstā lasīju, ka DP bieži vien negrib dot darbu vienīgi tāpēc, ka tam salāpītas bikses.

Neteikšu, ka man tiešām būtu salāpītas bikses — jau vairāk nekā gadiņš izturēts Anglijā, ir mainījies laiks un ir mainījušās drēbes, bet darba apstākļi un tiesības palikušas līdzšinējās. Laikam tamdēļ, ka neesmu līdzīgs šejieniešiem? — Starpība ir tai apstāklī, ka man pasē ierakstīti trīs nozīmīgie burti E.V.W.

Pārdomājot savas līdzšinējās gaitas, atzīstu, ka esmu braucis šurp brīvprātīgi darbā uz vienu gadu, ka no viena gada tomēr iznāk vairāki, ka „Westward Ho" nav bijusi darba spēka sagādes akcija, bet gan imigrācija, kā Eiropas brīvprātīgais strādnieks esmu tikai tik ilgi, kamēr brīvprātīgi eju turp, kurp šejienes darba ministrija mani sūta, un ja gadījumā man galvā ieviestos tādas muļķīgas domas, kā atgriezties Vācijā, lai no turienes cerētu uz kādu citu, tālāku emigrāciju, tad tas nebūtu iespējams tādēļ, ka esmu pielīdzināts angļiem un kā tādam man nav it nekādu tiesību uz IRO tālāku palīdzību.

Bet man ir par vienu svarīgu dokumentu vairāk nekā angļiem. Un šie trīs iespaidīgie burti tomēr nozīmē, ka neesmu anglis. Tas ir tas, par ko vēl būtu jārunā.

Prof. K. Kundziņa
monografija
KRISTUS
pasūtināma pie Ed. PUTNIŅA,
(13b) Kleinkötz/Do. US Zone,
Germany. (152)

No atombumbas līdz konfektēm

KAS IR RELĀTĪVITĀTES TEORIJA? LATVIEŠU CILVĒKS TEIKTU — KĀ TO ŅEM

Vai esat, Minchenes-Štutgartes ātrvilcienā sēdēdami, kādreiz pametuši skatu uz garām skrejošo Ulmas domu? Tas ir ļoti vecs doms. Un bez tam uz to ne vienu vien skatu pametis arī profesors Einšteins. Ar tādu apziņu cilvēkiem bieži vien pietiek, lai viņi justos kā tā muša, kas sēdēja zirga mugurā un, no uzarta lauka mājā atgriežoties, grūti nopūtās: „Mēs arām!" Lieta tā, ka profesors Einšteins šinīs dienās kļuva 70 gadu vecs, un viņa šūpulis kārts taisni Ulmā, bet dzīves pirmās gaitas ievērojamais zinātnieks sācis Minchenē. Un ja visu to pieminam, tad tādēļ, ka bez viņa nebūtu sprāgusi neviena atombumba ne šinī, ne kādā no gaidāmiem kaŗiem. Mēs, ļaudis, patiešām esam kā mušas, un visa lielā vara pār mums atrodas zinātnes rokās . . . Einšteins ir tas vīrs, kas pasaulei deva relātivitātes teoriju. Kopš tā laika nav notikusi neviena kaut cik nopietna saruna vai strīds par notikumiem pasaules telpā vai sīkpilsoņa mājas dzīvē, kuŗā viena vai otra puse nebūtu sacījusi: „Tas ir relātīvs jēdziens, un par to nav ko šķēpus lauzt." Un miljoniem reižu šis „relātīvais jēdziens" lietots bez kādas jausmas par to, ko tas īsti nozīmē.

Jā, kā lai to pasaka . . . Latviešu cilvēks, nemīlēdams svešvārdus, apmēram tai pašā nozīmē lieto izteiksmi: Kā to ņem . . . Un Latvijas ģimnazijās šī jēdziena noskaidrošanai stāstīja šādu piemēru: braucošā vilciena vagons slīd gar dēļu sētu tikai vienu centimetru atstatu no tās. Ja šai spraugā iemet gabalu krīta, tas, vaļīgi lejup krizdams, uzvelk baltu svītru gan uz vagona sienas, gan sētas. Viena ir līkne, otra — taisna līnija. Kuŗa svītra pareiza? Latviešu cilvēks teiktu — kā to ņem. Abas. Bet izrādās, ka izskaidrot relātivitātes teoriju nesaprašām — un tādi esam šoreiz gandrīz visi — esot veltīgs darbs: tā lieta par sarežģītu.

Bet no mūsu izpratnes vai neizpratnes šai pasaulē atkarājas gaužām maz. Daudz interesantāka tādēļ ir relātivitātes teorijas izcelšanās vēsture. Savā sākotnējā nozīmē tā uzskatāma par klasiskās mechanikas paplašinājumu ļoti lielo ātrumu novadā. Bet attīstības gaitā, kas vēl nav beigusies, tā kļuva par gravitācijas jeb ķermeņu savstarpējās pievilkšanās teoriju. Un tās svarīgākās atziņas ir, ka, no vienas puses, ikvienai enerģijai ir sava masa, savs ķermenis, un no otras puses — ikvienam, arī vismazākajam ķermenim, ir sava milzīga enerģija — kā to ņem. Šī atziņa devusi atslēgu atomu kodolu fizikālā noslēpuma atrisināšanai. Un šī noslēpuma atrisināšana savukārt devusi to enerģiju, kas tagad pazīstama kā atomu enerģija, tā pati, kas atraisās, atombumbai eksplodējot. Šīs enerģijas atbrīvošana pieteikusi gluži jauna technikas laikmeta sākumu — tāpat kā toreiz, kad ar tvaiku sāka dzīt lokomotives un ar benzīnu lidmašīnas. Ar to, protams, nav sacīts, ka Einšteins atklājis atomenerģiju. Bet bez viņa tas arī nebūtu bijis iespējams.

Tagad, kad izsauktos garus vairs nevar savaldīt un cilvēce patiesi iet pretim vai nu savai bojā ejai vai vēl nebijušai renesansei, arī pats sirmais profesors atrodas it kā uz sliekšņa: liels darbs padarīts, vai izdosies arī nākošais? Viņš strādājot tagad gar elektrisko spēku pakļaušanu vienam tā sauktam „lauku principam", kuŗā ietilptu arī visi citi spēki, ieskaitot ķermeņu savstarpējo pievilkšanos. Einšteins patlaban dzīvo Amerikā, kur strādā Prinstonas universitātē. Bet viņa intereses nepieder tikai fizikai vien. Nesen, uzturēdamies slimnīcā, viņš sarakstījis dzejoļu krājumu, kas drīzumā iznāks Knopfa apgādā Ņujorkā. Viņš interesējas arī par pasaules politiku, kas taču vienmēr gājusi roku rokā ar zinātni, un ir kaislīgs pasaules valdības idejas cīnītājs. Vēl pagājušā gadā veseli četri boļševiku zinātnieki ņēma viņam to ļaunā un atklātā vēstulē pārmeta kalpošanu imperiālisma idejām, aiz kuŗām stāvot amerikāņu kapitālisms. Alberts Einšteins tādā pašā atklātā vēstulē atbildēja, ka milzīgu ļaužu masu verdzināšana esot tāds sociālisms, aiz kuŗa stāv noziegums.

Einšteins ļoti mīl mūziku un labi spēlē vijoli. Un katru dienu saņem no mazas meitenes turziņu ar konfektēm. Kad amerikāņu žurnālisti to uzzinājuši, viņš smaidīdams atzinies: „Man ļoti garšo konfektes. Bet tai meitiņai ļoti patīk, ka es atrisinu viņas aritmetiskos skolas uzdevumus."

Severīns Dūms

Klaipēda kļuvusi par padomju zemūdeņu bazi

Rietumvācijā saņemtas ziņas, ka Klaipēdu Padomju Savienība izbūvē par lielu zemūdeņu bazi. Daudzi bunkuŗi jau uzcelti, citus pašreiz būvējot lielā steigā. Vācieši un lietuvieši piespiesti pilsētu atstāt. Viņu vietā redzami vienīgi padomju kaŗavīri un mongoļi. Lai apmeklētu Klaipēdu, īpaši ostas rajonu, vajadzīgas speciālas atļaujas. No Klaipēdas līdz Pilavai Austrumprūsijā gar visu jūŗas piekrasti uzcelti nocietinājumi un uzstādītas tālšāvēju lielgabalu baterijas. Baltijas valstīs bez tam ierīkojot jaunus lidlaukus. Vispār tur notiekot tik lielas kaŗaspēka kustības, ka rodas pilnīgs kaŗa iespaids.

Viļņas, Možeiku un Prienu apkaimē krievi izbūvējuši trīs raķešu izšaušanas laukus. Pie Kaunas un Viļņas uzceltas vairākas skolas, kuŗās apmāca izpletņu lēcējus. Kazarmas tur esot vienmēr pārpildītas. Pagājušajā rudenī mobilizēti trīs gada gājumi jauniešu, kas stacionēti galvenokārt Austrumprūsijā. Lietuviešu militārās apmācības notiekot Viļņā, un tās vadot ģenerālis Karvelis.

Itaļi izgudrojuši jaunu streiku veidu — „non collaborazione"

Pašreizējo Italijas saimnieciski — politisko stāvokli raksturo jēdziens „non collaborazione" — raksta „Nordsee Zeitung" Romas korespondents. Jāatzīst, ka itaļu strādniekam ir nepārspējama prasme arvien atrast jaunus veidus un metodes, lai varētu nestrādāt. Šai ziņā italis daudz pārāks par saviem franču, angļu vai vācu kollēgām.

„Non collaborazione", kā Italijā sauc jaunākā paveida streikus, norit apmēram šādi: fabrikā kādā mašīnā atklājas niecīgs defekts, ko normālos apstākļos varētu salabot visilgākais pusstundā. Ja strādnieks iesaistījies „non collaborazione", tad viņš ir nedomā par mašīnas labošanu, bet ziņo par defektu savas nodaļas meistara palīgam, lai tas savukārt ziņotu par to meistaram. Kad meistars mašīnas bojājumu rūpīgi apskatījis, viņš ziņo par to nodaļas vecākam meistaram un apjautājas, vai tam nebūtu iebildumu, ja mašīnu salabotu. Ja šai „non collaborazione" sistēmā sekmīgi sastrādājas kā strādnieki, tā meistari, tad ar to var nodarīt fabrikantam daudz vairāk posta, nekā ar parastiem streikiem. Pirmoreiz šo jauno sistēmu lietoja lielajās „Fiat" fabrikās Turīnā jau pagājušā septembrī. Iedarbība bija tik „laba", ka tagad to pārņēmušas gandrīz visas lielākās Italijas fabrikas, kur strādnieki ir vairāk vai mazāk komūnistu ietekmē. Vairāku rūpniecības nozaŗu kopējā produkcija „non collaborazione" dēļ jau noslīdējusi par 10—25 proc.

Cits „uzlabotu" streiku paņēmiens, ko atkal izgudrojuši Ziemeļitalijas strādnieki un kas izmēģināts pašās pēdējās nedēļās, ir tāds, ka nestreiko uzreiz visi vienas fabrikas strādnieki, bet pakāpeniski streikošanā mainās atsevišķas vienas un tās pašas fabrikas nodaļas. Arī šis paņēmiens, kas nosaukts par „sciopero a scacchieri", strauji gūstot piekrišanu visplašākās strādnieku aprindās.

Nav šaubu par to, ka īstie „jauno uzlabojumu" izdomātāji ir komūnisti. Viņi klusībā gavilēja, kad pirms dažām nedēļām oficiāli nobankrotēja divas lielas Italijas metallfabrikas — „Caproni" un „Safar" uzņēmumi, kuŗu ražotspējas bija sagrāvuši abi iepriekš minētie streiku veidi.

Valdībai, protams, ir grūti pret šiem streiku paveidiem cīnīties, jo šķietami viss norit pilnīgā mierā un kārtībā. No komūnistu viedokļa panākumi tomēr, acīm redzot, ir tik labi, ka līdz pat šim laikam nav sācies lielais ģenerālstreiks, ar ko tie draudēja jau pagājušā rudenī.

Ģenerālstreiku var apkaŗot, kaut būtu jālieto ļoti drastiski līdzekļi. Tagad tomēr ministru prezidents de Gasperi, kas citādi nepieder pesimistiem, paskaidrojis ārzemju korespondentiem, ka nezinot ko iesākt, lai gan skaidri paredzams, ka „non collaborazione" vērsīsies plašumā.

Jūras nāra nosaka modi Londonā

Lielākajos Londonas kino teātros nesen sāka izrādīt jaunu britu filmu, kas nosaukta par „Mirandu". Manuskripta autoram Pēterim Blekmoram iešāvās prātā oriģināla doma par galveno varoni filmai ņemt teiksmaino jūŗas nāru, pus sievieti, pus zivi. Ideja iepatikās arī režisoram Annekinam un tā pamazām tapa „Miranda". Galveno lomu tajā tēlo jaunā angļu kino zvaigzne Džona. Vajadzēja ilgu laiku, iekām no speciālas gumijas pagatavoja nārai nepieciešamo asti. Lai to izveidotu aktrises augumam piemērotu, vispirms nolēja speciālu formu no ģipsa, pēc kuŗas tad veica tālāko.

Saturs filmai vienkāršs: ārsts Klērs dabū laulības atvaļinājumu, lai nodotos iemīļotajai makšķerēšanai. Kā par brīnumu kāda zivs vienmēr nokož āķus. Ārsts tik pat centīgi uzliek atkal jaunus. Te pēkšņi virs ūdens parādās divas sievietes rokas un ievelk Klēru dzelmē. Tālākie sarežģījumi seko pēc tam, kad Miranda ierodas Londonā, vēlas apmeklēt operu un sāk dominēt sabiedrībā. Lai noslēptu savu zivs asti, viņa pagatavo cieši pieguļošus tērpus, kas aizpogāti līdz kaklam. Tagad šie tērpi kļuvuši par modes sensāciju Londonā. Ļoti daudzas sabiedrības dāmas pasūtinājušas vakara kleitas tieši tādas, kādas redzamas Mirandai filmā. Scēnārija autors un režisors ar to ieguvuši divus labumus: reklāmu savai filmai un jaunu modi Londonai.

Maskava plāno gaisa satiksmi ar Kairo un Adisabebu

Kairo pašreiz notiek sarunas par padomju gaisa satiksmes nodibināšanu ar Ēģiptes galvaspilsētu un Adisabebu Abesīnijā. Šīs sarunas uzmanīgi vēro Lielbritanija un Savienotās Valstis. Varētu jautāt, ko gan krievi iesāks ar gaisa līniju Afrikā? Atbildi uz to var saņemt Adisabebā, kur Padomju Savienība attīstījusi intensīvu propagandu. Tā kā Abesīnijā nav komūnistu partijas, Maskavas rīcība neliekas aizdomīga un to viegli maskēt. Ja Kremlim izdotos nodibināt gaisa satiksmi ar Kairo un Adisabebu, tā skartu arī citus svarīgus punktus Vidējos austrumos un šķērsotu britu satiksmes līnijas starp Nīlu un Eifratu, kas viegli izmantojamas par militāriem atbalsta punktiem kaŗa gadījumā.

Ģenerāļa Franko meitas romantiskā dēka ar austrumnieku princi

Spānijas diktātoram ģenerālim Franko ir meita — 18 gadus vecā Karmena, ko uzskata par vienu no skaistākajām spānietēm. Vēl pirms šī gada ģenerālis bija apmierināts ar savu vienīgo bērnu un kala lielus plānus. Bet liktenis vēlējās citādi, un šoreiz arī Franko vajadzēja piekāpties. Ģenerālis loloja cerību savu meitu izprecināt vai nu Habsburgu troņmantiniekam princim Oto, vai arī Spānijas troņa pretendentam Astūrijas princim. Plānus izjauca princis Murejs el Mehedi, spāņu Marokas kalifa brālis.

Jaunajam vīrietim piemita viss, kas var valdzināt meitenes: viņš bija slaidi noaudzis, ogļu melnām acīm, pasakaini bagāts, brīnišķām manierēm un labu izglītību. Princis Murejs studēja Madridē literātūru un kādā pieņemšanā nejauši iepazinās ar Karmenu. Abi jaunieši iemīlējās gandrīz no pirmā acu skata. Franko kundzei princis patika, un viņa veicināja austrumnieku prinča un savas meitas satikšanos. Pēc dažiem mēnešiem jaunie ļaudis nolēma precēties. Bet Franko teica nē, tas skanēja tik cieti, ka zuda visas cerības. Nelīdzēja arī viņa sievas lūgumi un Karmenas asaras.

Tad kādā mēness aktī, sēžot Prado pils dārzā uz sola, princis pierunāja Karmenu bēgt. Meitenei patika romantiskā dēka, un viņa apsolījās. Bet kad pienāca izšķirēja diena, Karmena sāka šaubīties. Princis saņēma vienīgi īsu vēstuli, ka viņa nevar un nedrīkst atstāt savus vecākus. Murejs bija vīlies un pilnīgi satriekts. Bet viņš mēģināja vēlreiz pārliecināt daiļo Karmenu, ka vienīgā izeja ir bēgt un slepeni salaulāties. Šoreiz jauniešu plānus nejauši uzzināja pats ģenerālis Franko. Viņš lika ieslēgt Karmenu, bet princis pēc asas vārdu maiņas atstāja Madridi uz visiem laikiem.

Satriekta bija arī Karmena. Bet jau pēc mēneša viņu atkal redzēja sabiedrībā dejojam un jautri smejamies. Ciešanas bija pārvarētas. Jauno Karmenas pielūdzēju sauca par hercogu Villaverdi. Privātajā dzīvē viņš ir pazīstams chirurgs. Šoreiz vajadzēja piekāpties arī ģenerālim Franko. Madridē runā, ka jaunā pāŗa laulības gaidāmas jau tuvākajā nākotnē.

Turku pusmēness pret Maskavas sirpi un veseri

ASV pārliecinātas, ka Turcijai dotie dolari nav nomesti zemē

Krievu lāča skrāpēšanās gar Skandināvijas un Somijas parlamentu durvīm pēdējās nedēļās vairākkārt likusi rasties baumām, ka Maskava atjaunos spiedienu arī uz Turciju. Atkārtotie Turcijas ārlietu ministra Sadaka braucieni uz Londonu, pārrunas par Vidusjūras paktu un apspriedes ar Grieķijas valstsvīriem devuši diezgan iemesla apgalvojumiem, ka Kremlis tikai gaida izdevību atjaunot to saspīlēto atmosfairu, kuŗā turki dzīvoja jau tad, kad Trumens bez ļaunuma un viltus vēl mēģināja saprasties vaigu vaigā ar Staļinu Potsdamā. Lai gan pēdējos mēnešos „Pravdas" un „Krasnaja Zvezda" ievadnieki šķiet aizmirsuši pašu kādreiz uzkurināto Karsas un Ardachanas atgūšanas problēmu, Ankarā un Vašingtonā šim klusumam neviens lāga netic. Tāpēc nav arī brīnums, ka nopietni ASV ievadnieki tāpat kā pašu turku prese atklāti runā par Turcijas nākamo politisko kursu kā jau sen izlemtu lietu un Turcijas nostāju nākotnē nesaista nedz ar kāda jauna Dardaneļu vai Vidusjūras pakta rašanos vai izjukšanu.

Ja Norvēģijas pievienošanās Atlantikas paktam bija notikums, ko iepriekš nevarēja paredzēt īpatnējo Skandināvijas apsvērumu dēļ, tad Turcijas kurss skaidrs jau kopš kaŗa beigām. Maskava pati visu laiku gādājusi, lai Ankaras valdība skatītos pēc palīdzības uz ASV un Lielbritaniju un ne brīdi neaizmirstu, ka Padomju Savienība ir neatkarīgās Turcijas vienīgais ienaidnieks. Pietiek paklausīties tikai dažus raidījumus no Ankaras svešvalodās, lai būtu pārsteigts par to atklāto valodu, ko Turcijas oficiālās aprindas bez kautrēšanās lieto pret savu lielo kaimiņu. „Padomju Savienība ir mūsu ienaidnieks Nr. 1," saka Ankara. „Mēs nešķirojam Padomju Savienību no Krievijas un Krieviju no boļševisma. Naids pret Krieviju ir mums iedzimts no paaudzes paaudzē, un boļševisms ir pretīgs mūsu garam un miesai."

Šādu valodu Turcijā dzird ik uz soļa. Valdība nedara nekā, lai attiecības ar Maskavu uzlabotu. Gluži otrādi — tā dara visu, lai neviens turks ne brīdi neaizmirstu, ka Padomju Savienība prasa no Turcijas divi auglīgas provinces — Karsu un Ardachanu un vislabprātāk redzētu arī virs Bosfora plīvojam sarkano karogu. Kopš 1938. gada nepārtraukti turki darījuši visu, lai stiprinātu savus bruņotos spēkus. Otra pas. kaŗa laikā Turcijas slavenā „neitrālitāte" patiesībā bija veikla svārstīšanās no ass valstīm pie sabiedrotajiem un no sabiedrotajiem pie ass valstīm, katru reizi par to no abām pusēm saņemot ieročus un aizņēmumus.

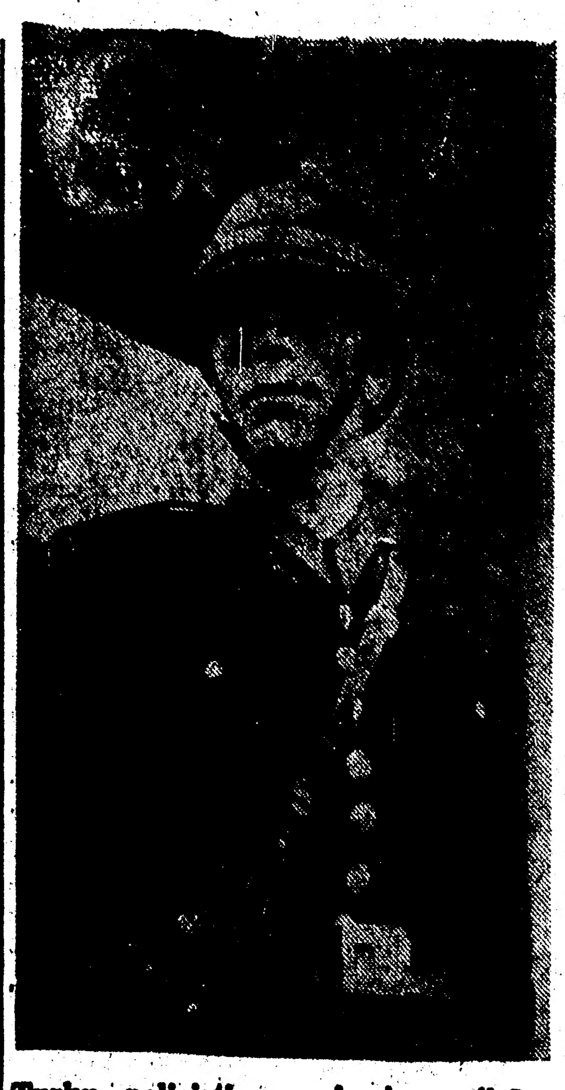

Turku policisti, ar kuŗiem pilsētās jāsastopas vai ik uz soļa, savos formas tērpos gan izskatās visai braši, bet pa lielākai daļai ir pilnīgi vai pusanalfabēti.

Līdz šim ASV īsti palīdzējušas tikai trim valstīm — Ķīnai, Grieķijai un Turcijai. Nacionālā Ķīna tagad guļ pie zemes agonijā, Grieķijā panākumi ASV ieročiem bijuši ne visai lieli, bet par Turciju paši amerikāņi saka, ka tā esot vienīgā zeme un vienīgā armija, kas pelnījusi visu Savienoto Valstu palīdzību.

Pēc liecības, ko senāta militārkomisijai nodevuši ASV bruņošanās speciālisti, sākot ar ģen. Maršalu un beidzot ar radara ierīču montieŗiem — civīlistiem, visi ir vienis prātis, ka turku kaŗavīrs ir labākais, ko kādas armijas vadība var vēlēties — veselīgs, izturīgs, ar teicamām morālām īpašībām un apdāvināts technikas jaunumu piesavināšanā. Bez tam amerikāņiem nepārprotami ļoti patīk turku saltais naids pret krieviem un komūnismu. Amerikāņi līdz šim turku armijā ieguldījuši 117 miljonu dolaru, kas nav daudz, bet summas, ko samaksājusi Ankara par ASV ieročiem, pārsniedz šo skaitli apm. simtkārtīgi.

Turcijai šodien ir vienīgā armija Eiropā, ja neskaita Lielbritaniju, kam ir moderni tanki lielā skaitā, efektīvas radara ierīces, pirmšķirīga artilerija un visai ievērojama gaisa flote. Par jūras spēku papildināšanu Turcija jau ilgāku laiku apspriežas ar Angliju. Padomju Melnās jūras flote pēc Italijas kaujas kuģu saņemšanas dažos mēnešos pieaugs tik ļoti, ka Turcija viena tai izlīdzinājumu nevar sagādāt. Tādēļ notika arī ārlietu ministra Sadaka nesenās sarunas Londonā un atkārtotie Ankaras pieprasījumi radīt Vidusjūras paktu ar Turcijas pieaicināšanu.

ASV un Lielbritaniju neinteresē turku nacionālais naids pret krieviem. Arī pusmēneša dēlu augstās kareiviskās īpašības rietumniekus nepārsteidz. Ja Londonā un Vašingtonā tiklab politiķi kā kaŗavīri ik brīdi gatavi grābt dziļi valsts kasē, tad tas tiek darīts galvenokārt Turcijas ļoti nozīmīgā stratēģiskā stāvokļa dēļ. Turcijai ir robežas ar Grieķiju un Bulgāriju. Tās robežposteņi stāv nepilnus 100 km no Padomju Savienības lielākajiem naftas laukiem Bakū, tā pieslēdzas ar savām robežām Irānai, Irakai un Sīrijai. Turcija ir Tuvo austrumu atslēga. Pēc visu militāro stratēgu vienprātīga atzinuma ļoti iespējams, ka nākamajā kaŗā taisni tur notiks izšķirējas kaujas. Lai tām jau šodien būtu sagatavota turku armija, nedz Vašingtonai, nedz Londonai neviens upuris nebūs par grūtu.

O. B.

Turku kaŗavīri pierobežā draudzīgi pacienā ar tēju un cepumiem savus kaimiņus — grieķu kaŗavīrus.

Visu kaŗa laiku Turcijas virsnieki atradās tiklab Krievijas kā rietumu frontēs un studēja apmācības metodes Savienoto Valstu lielajos militārās sagatavošanas centros tikpat intensīvi kā Ziemeļfrontē. Starp citu, turku militārie novērotāji trīs gadus uzturējās arī Rīgā, pētot vācu un krievu ziemas kaŗa metodes. Ja Ankara šodien nevienam neatstāj nekādas šaubas, kuŗā pusē tā ik brīdī gatava nostāties, tad par to jāpateicas arī amerikāņu militārajām misijām, kas kopš kaŗa beigām apmāca Turcijas jauno armiju. Teiciens, ka šodien Turcijas robežas garantē ASV ieroči, nav tukši vārdi. Aiz tiem stāv vismodernākais amerikāņu armijas apbruņojums un Vašingtonas Pentagona (kaŗa ministrijas) metodes un taktika. ASV kaŗa ministrija pirms 18 mēnešiem uz Ankaru un citām Turcijas pilsētām nosūtīja 363 virsniekus un instruktorus. Tas nav daudz, bet viņu panākumi izrādījās lieli, jo sen pirms tam ievērojams skaits Turcijas kaŗavīru bija beiguši kursus un studijas ASV militārakadēmijās.

Ko nozīmē sapņi?

„DZIĻUMPERSONA", KAS PASTĀSTA MŪSU DVĒSELES NOSLĒPUMUS

Jau senos laikos cilvēkiem ir bijusi pareizā nojauta, ka mūsu sapņiem ir sava nozīme. Seno grieķu dievi sapņos deva padomus izredzētiem mīluļiem. Jāzepa mīts stāsta par nerašas gadu nosapņošanu, un viduslaikos ļaudis ticējuši, ka velns ar nelāga sapņiem moca viņam atvēlētās dvēseles.

Kas senajos ticējumos ir patiesība, kas māņticība? Modernais cilvēks ir paradis visas strīdīgās lietas jautāt zinātnei. Par sapņiem varam jautāt psicholoģijai, un to pēdējos gados tiešām ir daudz pētīts. Izrādās, ka nebūt nav vienalga, vai jūs sapņojat par peldēšanos idilliskā ezerā, vai katastrofām, cīņām ar bandītiem utt.

Kādreiz domāja, ka mūsu sapņus nosaka ārējie apstākļi un dzīvības norises: piemēram, trokšņi istabā, nospiesti sāni, sauļains vai nelāgs laiks, apgrūtināta sagremošana uc. Tad sapņiem tiešām nebūtu mūsu dzīvē sevišķas nozīmes: „Putas un maldi".

Nav noliedzams, ka visas šīs lietas atbalsojas sapņos, bet tās nav galvenās viņu veidotājas. Sapņu īstais meistars ir mūsu pašu dvēseles rosme. Dvēseles dzīve sapņos rit tālāk. Bieži vien tās pašas lietas, kas mūs nodarbina dienu, iedarbina arī rēgainās sapņu ainas. Arī tajos runā kaislības, cerības, bailes. Arī sapņos rit mūsu dzīve, tikai ne istabā un nometnē, bet telpā, kuras nav, un laikā, kam nav sakara ar pulksteņa rādītājiem. Romantiķi (Hēlderlins, Bārda) sapņu dzīvi ir iemīlējuši vairāk nekā dažkārt raupjo nomoda īstenību.

Sapņu sakarus ar nomoda dzīvi ir sevišķi pētījusi S. Freuda psichoanalīzes skola. Šīs skolas piekritēji domā, ka sapņiem ir rēgainas masku spēles raksturs. Neizdzīvoti seksuālie pārdzīvojumi un slepenas vēlmes, kuras mūsu morālā apziņa neatzīst un izstumj zemapziņā, pēc psichoanalītiķu ieskatiem, ir tās, kas spokojas sapņos. Zemapziņā izstumtās vēlmes pastāvīgi cenšas iekļūt apziņā un sevi izdzīvot. Līdzībā runājot, uz apziņas sliekšņa stāv kāda morāliska cenzora sardze, kas šos tumšos rēgus ar liesmainiem sašutuma zobeniem vienmēr gaiņā atpakaļ viņu izstumtības valstī. Naktī morāliskā sardze ir apmiegojusies, un dumpīgais seksuālo un citu vēlmju pulks spēj viņu apmānīt. Slēpdamies aiz sapņu ainu kulisēm, tās iebrūk apziņā, izdzīvo savu Valpurģu nakti un, gaismai nākot, atkal aizbēg zemdzīvē. Pēc šīs teorijas: ko nemorāliski cilvēki dzīvo, tas godīgus pilsoņus drīkst iepriecināt tikai viņu sapņos.

Pēc sapņu ainām un tēliem Freuda skolas psichoterapeuti mēģināja izzināt pacientu dvēseles kaišu cēloņus: nervozitātei, atmiņas traucējumiem, strīdīgumam, gremošanas traucējumiem, nespējai nodibināt ģimenes dzīvi uc. Ilgā pieredzē radušās sapņu simbolu atšifrēšanas metodes. Ar tām mēģina atklāt sapņu burleskas rīkotāju īsto dabu un šādi tai dvēseles kaišu iemeslus. Piemēram, siers simbolizējot seksuālo izlaidību utt. Arī viduslaiku mūku bieži redzētie velni un kārdinātāji Freuda uztverē ir klosteros apspiesto dzimumdziņu maskotas izpausmes.

Amerikā Freuda mācība ir vēl pilnos ziedos. Eiropā tā uzskatāma par pārvarētu. Ne normāla cilvēka dvēseles dzīvē, ne viņa sapņos dzimuma dziņas neieņem tik centrālu vietu, kā to Freuds konstatējis pie saviem lielpilsētu pacientiem. Dziļuma dziņa ir tikai viens no daudzajiem sapņu režisoriem.

Šveices ievērojamais psichiatrs un psichoterapeuts C.G. Jungs savos un savas skolas pētījumos ir neapšaubāmi pierādījis, ka sapņos izpaužas arī visdažādākie pūliņi neseksuālie dvēseles dzīves sarežģījumi. Tie var būt reliģiskās pārliecības krīzes, personas attīstības traucējumi, nepareizi izvēlēta aroda komplikācijas, neauglīgas draudzības uc. Pēc Junga mācības, mūsu dvēseles neapzinātā zemapziņas daļa ir daudz rimtāka, daudz viedāka par mūsu „es" apzināto gudrību. Sapņos šī viedā „dziļumpersona" pastāsta patiesību par dvēseles noslēpumiem. Ja iemācās rēgaino sapņu valodā sadzirdēt dziļumpersonas viedo balsi, tad cilvēks spēj daudz labāk sevi saprast. Klausoties sapņu brīdinājumos un aicinājumos, personība kļūst izlīdzinātāka, harmoniskāka, nāk saskaņā ar sevi un dvēseles uzdevumiem. Jungs pēc savu pacientu sapņiem spēja iegūt daudz norādījumu par slimnieka kaites īstajiem cēloņiem un to ārstēšanu.

Ne katrs sapnis stāsta tikai par dvēseles dzīves grūtībām. Tie var stāstīt arī daudz ko citu. Sapņos var atklāties ne vien zemapziņas brīdinājumi, bet arī radītāja balss. Piemēram, sapnī rakstāmmašīnas izgudrotājam ir radusies viņa koncepcija. Ir dzejnieki, kas tur papīru un zīmuli uz naktsgaldiņa, lai uzrakstītu sapnī rastus dzejoļus.

Arī nākotnes nosapņošana principā ir atzīta par iespējamu. Protams, ar parasto sapņu grāmatas simboliku (salmi — strīds, dvieļi — ceļš) tai nav nekāda sakara. Sapņi nav vienkārši „putas un maldi", bet arī bagāta zemapziņas valoda: zīmes un mājieni nomoda dzīvei.

Kārlis Osis

Varoņiem veltīts krājums

Varonība ir sevis pārvarēšana, saka Vilis Lesiņš martā iznākušā Daugavas Vanagu 2. rakstu krājuma ievadā. Šī atziņa pārvalda visu krājumu, atspoguļodamās arī tikai sešas rindas garajā Elzas Ķesteres dzejolī, kurā viņa aicina — nebūsim bāri! Valentīns Pelēcis, vēl dzīvodams aizvadīto kauju atmiņās, redz pagātnes upuros attaisnojamies mūžīgās vērtības, jo „gājiens tālāk iet caur ielenkumiem simtiem, caur nāves vārtiem spēkainā dzīvībā". Pagātne — tā ir spēka avots, no kura jāizaug nākotnei. Aleksandrs Plensners atceras pulkvedi Kalpaku un kalpakiešus plašā rakstā, kurā daudz jaunu vai maz pazīstamu faktu un teraizējās situācijas apgaismojumu.

Rakstā „Zibens pār Krieviju" Ars saieds 1941. gada kauju attēlojumus. Ģirts Salnais stāstā notēlo Kurzemes bēgļu drāmu uz jūras, un Anšlavs Eglītis laikmetīgā novelētā, kas rakstīta lagas technikas paņēmieniem, reljefi parāda kādu visiem pazīstamu tipu — „veiklo zēnu", cilvēku, kura zemā morāle pat vienaldzīgu lasītāju iesveļ svētās dusmās. Saturā vēl Andreja Johansona un Ērika Raistera dzejas un chronika, veltīta Daugavas Vanagu organizācijas dzīvei amerikāņu un angļu joslā. Pielikumā Viļa Krūmiņa allegoriska litogrāfija „Uzvarai pretim" un kāda, liekas, reta krītušā pulkveža Kalpaka uzņēmums, ap kura zārku Latviešu biedrībā Liepājā pulcējas brīvības cīņu dalībnieki. Izdevuma redaktors K. Krūklītis; redakcijas kolleģijā vēl darbojas V. Janums un E. Stipnieks.

Reģionālā preses apvienība Francijā paredzējusi izdot biļetenu par Baltijas un pārējās Austrumeiropas tagadnes problēmām. Biļetenu, saziņā ar LCK informācijas nozari, ...ļu, franču un vācu valodā iecerēsi laist klajā arī Latviešu apvienības „Eiropas Ūnija" trimdas pre... daļa. To tagad vada Henrijs ...ars.

Johans Gotfrīds Zeime

Brīvība

Lielas tautu saimes, miljoni
Despotisma varā ģļēvi smok.
Ak, kas sacelsies pret nīsto troni?
Vergi piedzimst, vergi kopā plok.

Brīvība! — šis vārds tiem neskan ausīs,
Brīvu domu prāts tiem neaptver.
Cik vēl ilgi vergu bari klausīs
Varmākām, kas viņu sviedrus dzer?

Atdzejojis K. Dziļleja

*

Johans Gotfrīds Zeime (Seume), 1763.—1810., ir vācu dzejnieks, piedalījies Ziemeļamerikas neatkarības cīņās; pēc atgriešanās Vācijā viņš sadraudzējies ar Garlību Merķeli: „Latviešu" 2. izdevuma ievadā garāks Zeimes dzejojums.

Plaša rakstnieku sanāksme Vircburgā

Rakstnieku sanāksme Vircburgā pagājušā sestdienā izvērtās par vienu no plašākajiem un sirsnīgākajiem sarīkojumiem pēdējā laikā. Par spīti rīkotāju bažām, ka izceļošanas drudzis un D-marku trūkums būs mazinājis interesi par rakstniekiem, literārā pēcpusdiena bija pulcinājusi lielajā manēžā plašu vircburģiešu saimi un viesus ar nometnes administrātoru — LCK priekšsēdi H. Klarku priekšgalā. Karola Dāle, Jānis Širmanis, Rita Liepa, Arturs Kaugars, Ilona Leimane, Anšlavs Eglītis un Knuts Lesiņš lasīja savus darbus. Dziedāja dubultkvartets „Tēvija", kas atradās pēdējā turnejā pa Vāciju pirms vadītāja Ansberga aizbraukšanas uz ASV.

Vakarā rakstnieki un preses biedrības viesi sapulcējās nometnes koŗa telpās, kuras Pēteris Rožlapa ar nometnes būvju daļas vadītāja inž. Bērziņa laipnu atļauju bija pārvērtis neredzētās viesību zālēs. Ģirts Salnais un viņa daudzie palīgi bija rūpējušies par to, lai netrūktu ne mūzikas, ne jautrības līdz agrai rīta stundai.

Satikšanās ar zvaigzni Nr. 7

Tas bija ļoti vienkārši. Zvaigzne Nr. 7 satikās ar DP D 4484/X 611484. Viss, kas notiek, tai brīdī liekas vienkārši. Bet ja apdomā, ka tai zvaigžņu sistēmā, kur ietelp Nr. 7, ir tikai 12 numurētas vietas, bet saskaitītu DP ir simtiem tūkstošu, tad tas vairs neliekas tik vienkārši. Lai šo gadījumu vispār novērtētu, ir jāiegūst vajadzīgā distance.

Baidos, ka distance tagad jau ir tikpat liela kā no šejienes līdz Holivudai, kur patlaban uzņem „happy end" filmai „Vīrietis kara līgavas lomā". Bet Nekārgmindes vērši vēl arvien nezina, ka ar piedalīšanos filmā nopelnījuši 20 vācu marku dienā. Šai filmā ar vēršiem darbojās arī „20th Century Fox" filmu sabiedrības nauda, divas amerikāņu zvaigznes, Gerijs Grants un Enna Šeridane, 45 angļu filmu kameras vīri, pulks Heidelbergas skuķu, bars Cucenhauzenas aitu, automobilis ar gāzes ģenerātoru, Frankfurtes Romiešu kalns, Bremerhafenas kaijas un patiess mīlas stāsts.

Izplatītākā amerikāņu žurnāla „Reader's Digest" 1946. g. 2. burtnīcā bija lasāma kāda franču virsnieka stāstīšana viņa kļūmīgos piedzīvojumos tāpēc, ka, saderinādamies ar amerikāņu armijas sieviešu korpusa kapteini, viņš bija kļuvis par pirmo vīrieti kara līgavas lomā un daudzu pārpratumu upuri. Pasaule smējās, viņa anonīmais romāns iekļuva filmā, un tas sākās — jā, kur gan citur, ja ne zaudēto siržu pilsētā Heidelbergā pie Nekāras.

Tā kādā dienā pie Heidelbergas rātsnama apstājās filmu kamera, kas maksā 16.000 dolaru, un heidelberģieši 5 stundas pacietīgi vēroja pulciņu ļaužu nepacietīgi uzmanām debesis, itin kā būtu gaidāma saules aptumšošanās. Īstenībā gan tika gaidīta saules parādīšanās, paredzēta scēnārijā tai brīdī, kad jaunais franču virsnieks izlēc no vecās mašīnas (ar gāzes ģenerātoru) un ieiet rātsnamā. „Ko tas francūzis te meklē?" apjautājās namamātes ar kāpostgalvām (tīkliņos), rādīdamas uz vīru zeltītajā uniformā — garu un vientuļu Rātslaukuma vidū.

„Tas taču viņš — Gerijs Grants!" „Ā!" viņas iesaucās, tad novērsās un jautāja to pašu kādam citam.

Viņš stāvēja, rokām sakrustotām uz krūtīm, kā jau Gerijs Grants. Tad kāda balta sulaiņa ēna piesteidzās ar kafijas tasi, un viņš pasmaidīja baltiem zobiem — kā jau Gerijs Grants. Un tikko viņš pasmaidīja, klāt bija arī Heidelbergas puikas, kas gribēja tikai reizīti piedurt pirkstu tik skaistai uniformai. Tad piežiba kāda nosalusi dāma zaļā jakā un bērnus atgaināja. Nē, tā nebija vis Gerija Granta kundze, bet angliete miss Saderlende, filmu zvaigžņu reklāmas aģente. Nu viņa ar savu kafijas tasi pamāja pāri Rātslaukumam, Gerijs Grants paskatījās un, —

„Darling," teica miss Saderlende, „misters Grants dos jums interviju, tāpēc ka esat DP žurnāliste."

Un tad es eju pāri rātslaukumam un pārdzīvoju slavenās pārdomu minūtes, kas iet pa priekšu katram lielam notikumam.

„Hallo," saka Gerijs Grants un smaida pāri kafijas tasei, it kā mēs būtu zaļumos un mūs nevērotu simts saspriegtu acu. Viņš ir viss tas, par ko sapņo sievietes visā pasaulē. „Ko jūs vēlaties zināt?" viņš saka.

„Ļaudis domā, ka jūs esat apskaužams," es iesāku. „Ļaudis domā, ka jūs varat iegūt visu, ko vēlaties. Vai jums tomēr ir kāda vēlēšanās, ko nevarat piepildīt?"

Gerijs Grants atkal sakrusto rokas uz krūtīm (kāds piesteidzas nokabināt no viņa rādamā pirksta kafijas tasi). Bet viņš nesmaida, viņš pat sarauc pieri, kā filmā tajās vietās, kur jādomā. Pēc brītiņa viņš atbild: „Cenšos vēlēties tikai to, ko varu sasniegt."

„Vai jūs esat laimīgs?"

„Nē, bet es mācos būt apmierināts," saka Gerijs Grants un piebilst: „Jūs esat pirmā pārvietotā persona, ko esmu saticis, kaut gan kara laikā biju Vācijā. Par jums Amerikā daudz runā. Jūs esat krietni ļaudis un derīgi Amerikai. Un jūs, droši vien, būsit Amerikā slavena žurnāliste."

„O, droši," es saku un priecājos, ka man ir tumšas acenes.

Miss Saderlende pieskrien sārta un izspūrusi, ar grāmatu padusē. „Atkal šie autogrammu lūdzēji!" viņa viebjas. „Un te ir divas vēstules. Droši vien, atkal kāda niekkalbe raksta: redzēt jūs un pēc tam mirt, vairāk nekā nevēlos!"

Bet Gerijs Grants joprojām vēl nesmaida. „Ziniet, kā man visvairāk žēl? Šo fanātiķu, kas dievina filmaktierus. Nabaga cilvēki!" Taču pildāmspalva švīkst pār papīru, un kādai Heidelbergas meitenei būs šodien „laimīgākā diena visā mūžā".

Tad es eju atpakaļ pāri rātslaukumam ar Gerija Granta rokas spiedienu saujā, un man žēl, ka neesmu 18 gadus veca, — kā tad man šai brīdī pukstētu sirds!

Rita Liepa

Chronika

Autobiografiju krājuma „Trimdas rakstnieki" III daļa nupat iznākusi Viļa Štāla apgādā Kemptenē. Ar to nobeigts plaši iecerētais un vairāk par gadu ilgušais darbs. Krājumam 332 lappuses un tas aptver latviešu jaunākās paaudzes trimdas rakstniekus, kas dzimuši laikā no 1906. līdz 1925. gadam. Apcerējumiem pievienotas arī autoru ģīmetnes.

Daniēla Defo „Robinsonu Krūziņu" izdevis A. Ziemiņa apgāds Oldenburgā. Darbu tulkojis Oļģerts Liepiņš.

Jānis Klīdzējs

BOŅA SIEVIETES

Novele

(2. turpinājums)

Viņš paurbina pirkstiem ap egļu mizu, pagrauž skujas un nožēlo, ka naža nav līdzi. Izgrieztu no mizas acenes savam sunim Mučam, taisni tādas pašas, kādas ir vecai mātei. Tad tas varētu labāk redzēt, ko riet, ko ne. Mučam jau sirms purns un no vecuma, nabadziņš, vairs ne visai labi redz. Reizēm sāk riet pat Boņu, kad viņš rauga dziedāt tāpat kā gailis, vai pazviedz kā kumeļš.

Pats to nemanīdams, Boņs ieiet salduma jūrā: viņa priekšā spīd vesels laukums melnu aveņu, tās ir lielas un saldas un spīd kā jaunā mēteļa apaļās pogas.

Sākumā viņš lasa un beŗ mutē abām saujām. Tā viņš strādā kādu pusstundu un kad pieslienas taisns, tad jūt, ka salduma kalns vēderā ir audzis līdz pašām krūtīm un pat elpot var tikai tā lēnām un ar apdomu.

Viņš apsēstas sūnu mīkstumā un, palasījis avenes, vairs nebāž tās mutē, bet liek rindā ap savu kāju pēdām. Kad abas pēdas ir apšūtas visapkārt ar aveņu sārtajām krellēm, viņš sāk likt pa ogai uz katra pirksta.

Pievakares saule pār koku galiem šinī laukumā spīd tik silti, un Boņam ir tik mierīgs un remdens prāts pret visu pasauli, ka šinī brīdī nevar būt nekā labāka kā atlaisties visā augumā un paskatīties, kā pa debesu zilumu laižas putni. Tur ir daudz, daudz putnu — — —

Atmodies Boņs ātri pieslienas sēdus, un brīdī viņa acis kāpj nobailes. Kas te par vietu? Visapkārt tikai šņākoņa un tumši zaļums. Viņš jau paveŗ muti kliedzienam, bet, pietrūcies kājās, atceras, kā te nokļuvis. Ir labi, tikai iemigt gan nevajadzēja. Arī saule vairs nespīd aveņu laukumā, un viņam sametas vēsi.

Skriešus viņš laižas uz meža malu. Saule pašlaik kā liels un sarkans skritulis brauc pa pašu apvāršņa malu vakara tālajā dūmakā.

Nu gan viss ir kārtībā: sievietes jau ir pirtī, un mājās būs tikai vectēvs un Justs, miers un piens ar plāceņa gabalu.

Boņs pavēro apkārtni uz Cara pirts pusi. Tur kāds plikums špakrien ap pirti, bet ej nu sazini no tāda pasaules tāluma, vai tas ir vīrietis, vai sieviete, tikai sievietes ir tās, kas pirtī vienmēr sten:

„Atveriet durvis! Laidiet to trako garu ārā! Par daudz gara! Dzirdiet, te ir briesmīgs gars! Oi, oi! Es jau beigta, es ģībstu, esmu jau tikpat kā nomirusi . . ."

Boņā aug dusmas, visus šos saucienus atceroties. Ikkatru sestdienu viņas tur ir mirušas, bet neviena nav nomirusi, kaut gan jau sen vajadzēja tam garam viņas visas izraut gaisā caur pirts jumtu. Mirs tev tādas! Mirst, mirst, līdz rauj uzreiz visas par puišiem runāt, ka vai, vai, vai! Tad gan viņu sargātājiem eņģeļiem — ja tikai sievietēm tādi vispār ir — jābāž galvas aukstā ūdens spaiņos, lai visu to nedzirdētu. Bet ja viņiem nebūtu grēka un kauna klausīties, ko viņas tur sarunā, tad viena lieta gan ir skaidra: nevienai sievietei debesīs netikt, nē, nē!

Boņs padomā: māte un vecmāte tiktu gan. Būtu netaisnīgi, ja viņu eņģeļi sargātāji spriestos debesu durvīs. Viņas abas vienmēr citām runātājām saka:

„Kuš, kuš! Te ir arī bērni . . ."

Boņam ir liels miers un drosme ap sirdi, un viņam patīk, ka tagad var pārdomāt par visādām citām lietām un nav vairs jābīstas, ka viņam šovakar būtu jāiet uz pirti kopā ar sievietēm. Ja viņas, no pirts pārnākušas, sāks vaicāt, kur viņš bija nozudis, Boņs zinās ko teikt: biju ogās aizgājis, jā! Un lieta cauri. Ja šīm vēl iešausies prātā vaicāt tā: vai tu nezināji, ka šodien sestdiena? Boņs teiks: ko? Sestdiena? Biju galīgi piemirsis, ka šodien varētu būt tāda sestdiena.

Pagalmā ir taisni tāds klusums, kā tam šajā brīdī vajaga būt: nav neviena. Tikai vecais Mucis guļ smiltīs un reizēm ar ķepu paberž savu sirmo purnu. Boņs droši veŗ durvis un iet istabā un ir sadomājis, ko teikt un stāstīt vectēvam.

„Kur tu visu šo laiku biji? Tevis dēļ mēs nevaram iet uz pirti!" — tā kāds bargi ierunājas no istabas dziļuma, un tas ir otrs pērkona spēriens uz Boņa galvas šodien, un šis pērkons nāk no kādas sievietes, kas ar baltas veļas kaudzi klēpī sēž gultā un šūpo abas kājas, it kā gribētu sākt dancot.

Viņa acis vēl nav paspējušas aprast ar istabas mijkrēsli, viņa prāts vēl ir jautrs un briesmām nesagatavots, un viņš šinī posta mirklī vēl nespēj aptvert, kas te īsti gadījies. Viņam liekas, ka te būtu sacēlies karsts vējš un dedzinātu.

„Ko mirkšķini acis? Taisies!" tā pati balss saka vēl, un Boņs pazīst, ka tā nav kāda cita, bet taisni Malvīnes balss.

Tad no virtuves puses ienāk Zuze. Arī tā citu neko prātīgāku nezina, kā iesaukties:

„Tas rakaris jau te? Nu, tad varam iet."

Pa tām pašām durvīm ienāk arī māte. Arī viņa nevar nociesties, ne... teikusi kādu vārdu

„Boņs te? Kur tu biji, runkulī... Nu, nekas. Labi ka laikā atradies."

Nu nelaime ir pilna līdz malām... Boņs stāv, ielenkts no visām pusēm... jau redz savu kauna ceļu uz pirti u... visu tālāko un domās brīdi grim... kailu sieviešu mudžeklī, bērza slot... lapās un baltajos garaiņos, kas aizņ... elpu.

Kā burbulis no smaga ūdens dz... ļuma Boņa pierē pēdējā brīdī iznir... doma: vai vectēvs nav mācījis, k... briesmu brīžos, kad vairs nav glā... biņa, jāsauc savs eņģelis sargātājs... palīgā? Un Boņs to sauc žēlīgi un a... visu savu domu spēku. Eņģelis pa... liek eņģelis, viņš nav vis tāds kā... sievietes, viņš neliek sevi ilgi lūgt... jo kopā ar Boņu arī viņš no tā... pieredzējis ne mazumu posta. Tā... pēc viņš ir Boņam tūlīt pie auss u... iečukst: bēdz! Bet dari to tā, k... sievietes nepamanītu tavu nodom... Viņu acis un mutes ir bīstamas.

Boņs pagrozās, it kā viņam nebūt... ne mazākā nodoma atstāt istabu u... visu šo ielenkumu, bet kad acis p... mana durvis, kājas pašas sāk svie... ties un cērt viņu uz priekšu kā lo...

„Kur tu? Kur tu?" iekliedzas va... rākas balsis reizē viņam aiz mug... ras, bet viņš jau ir atrāvis durv... visā plašumā, un āra gaiss apsit... viņam ap seju. Bet jau tanī pa... brīdī viņa galva atsitas kādā sma... mīkstumā un čaukstoņā, un kād... rokas viņu satveŗ, un balss uzklie...

„Kur tu, sprungul?"

Arī tas ielenkuma pusloks, kas p... licis istabā, ir pamanījis Boņa atbr... vošanās nolūkus, un viņš dzird ... trīs balsis sauc, pārkliegdamas vie... otru:

„Turi viņu! Turi viņu ciet, ka ne... sprūk! Velc istabā! Viņš jau tā ... bija nozudis!"

Boņs izmisis paceļ galvu un re... ka tā ir Anna, kurai viņš ieskrē... taisni klēpī. Katrā rokā viņai ir ... bērzu lapu slotai. Viņa dara tai... tā, kā balsis no istabas dziļuma lik... šas: abām rokām satveŗ Boņu p... pleciem un velk atpakaļ istabā.

„Vai kāds viņu pēra vai taisī... pērt, ka viņš tik traki mūk?"

„Kāpēc tu gribēji izmukt?" ... vaicā arī māte.

Boņs klusē. Viņš vēl nav sacījis ... vārda no tā brīža, kad ienāca ist... un pamanīja, ka pārradies nelai... Ja arī gribētu šinī brīdī sākt run... nevarētu, jo viņa žokļus cieši ko... sažņaudzis kauns, reizē arī nikn... un dusmas par visām šīm sieviet... kas ar viņu rīkojas tā, it kā v... būtu kāda meitene nevis vīrieša ... vēks, kam ir pat tādi lieli draug... Tancis.

Boņam tagad vairs nav labs pr... pat ne uz savu eņģeli sargātāju. V... domās ar to sarunājas un pukojas ... viņu: „Kas no tādas vien tavas p... līdzības! Redzi kā noķēra un v... pie apkakles, kur grib. Cik ... tad tu nepazīsti sievietes nemaz!"

Laikam Boņa eņģelis ir satrūc... no tāda bāriena, un Boņam tūlīt li... kas, ka kāds čukstētu ausī: „Ja ... ņas tomēr tevi gribēs dabūt uz pi... tad ar labu nepadodies ne par ... Kliedz, speŗ ar kāju, kod, plēs ... nagiem un dari visu ko, bet neku... ne no vietas."

(Turpinājums sekos)

Jauns priekšmets latviešu skolās

LCK izglītības nozares vadīt... I. Zubāns aizrāda, ka, sākot ar m... tu, tautskolu 6. un 7. klasē un ģi... naziju 1. klasē jāparedz pa vie... stundai nedēļā jaunam mācī... priekšmetam — dzīves mācībai. ... priekšmeta viela sistēmatiski ... skatāma tautskolu 6. klasē, rēķi... ties ar priekšmeta turpinā... 7. klasē, bet tagadējā 7. klasē ... ģimnaziju 1. klasē viela izņema... koncentrētā veidā. Šī priekšm... mācīšana pēc iespējas jāuzņem... klases audzinātājam vai kādam ... tam skolotājam ar piemērotu peda... goģisku pieredzi.

Jaunā priekšmeta mācības grām... tu (H. Kreicera „Dzīves mācība... kas tikko iznākusi, ieteicams ie... dāties ne tikai to klašu skolēni... kam šis priekšmets paredzēts, b... arī katram jaunietim un katrai ... menei, jo grāmata sniedz atbil... uz visiem svarīgākiem dzīves ja... tājumiem un palīdz jaunatnei ... laikus pareizi veidot sevi un sa... dzīvi.

Pārvedot mums naudu pa pa... neaizmirstiet uz pārveduma tal... otrā pusē atzīmēt, par ko jū... maksājat.

Kā krievi iegūst dolarus un stratēģiski svarīgas preces

SAIMNIECISKIE „PAGRĪDES KANĀĻI" NO RIETUMEIROPAS UZ PADOMJU SAVIENĪBU

Krievi izpludina miljoniem amerikāņu dolaru un neskaitāmas tonnas vērtīgu meteriālu no Rietumeiropas, lai pa slepeniem ceļiem nogādātu pašā Krievijā tieši tās mantas, kuŗas amerikāņi gribētu komūnistiem atraut. Darījumi parasti nav lieli, bet sīko darījumu ir ļoti daudz, raksta Vašingtonas laikraksts „US News & World Report".

Boļševiku kombināta štābs visu šo darījumu vadīšanai tagad atrodoties Vīnē, kur krievi nodibinājuši saimniecisku organizāciju, kas nav pakļauta austriešu likumiem. Viņu aģenti darbojas visā nekomūnistiskajā pasaulē. Tie lieto visas iespējamās metodes, ieskaitot kontrabandu, krāpšanu un atklātu laupīšanu.

Līdz šim vēl amerikāņiem izdevies bloķēt krievu centienus veikt liela stila darījumus pa slepeniem kanāļiem, bet padomju kombināts savu darbību turpina paplašināt, un nav šaubu par to, ka dolari turpinās plūst caur Vīni uz Krieviju kamēr vien tirgošanās ar krieviem solīs lielu peļņu.

Pēc „US News & World Report" līdzstrādnieka informācijas, ko viņš esot ieguvis rūpīgos pētījumos, padomju tirdzniecības eksperti Vīnē saņem tiešus rīkojumus no Maskavas, ar precīziem norādījumiem, kas īpaši jāpiegādā, piemēram: amerikāņu augstfrekvences kausējamās ierīces, itāļu mašīnu daļas, vācu lodīšu gultņi, holandiešu optiskie instrumenti, Malajas kaučuks vai kāda cita prece, ko amerikāņi cenšas krieviem nepārdot.

Šo pavēli saņēmuši, krievu tirdzniecības speciālisti, kas Austrijā bauda eksterritoriālitātes tiesības un vispār nerēķinās ar austriešu muitas likumiem, tūlīt meklē sakarus ar tirgotājiem vai spekulantiem Rietumeiropā. Dažreiz sakarus uzņem tieši, dažreiz tie, kas preces pārdod, paši nemaz nezina, ka īstie pircēji ir krievi, jo pasūtinājumus viņiem nodod ar neatkarīgu austriešu firmu starpniecību. Lai vēl vairāk mazinātu aizdomas un risku, atsevišķām personām vienmēr pasūtina tikai samērā niecīgus svarīgu vielu vai ražojumu daudzumus.

Krievu aģenti rietumos sadarbojas tieši ar rūpniekiem un tirgotājiem. Bieži gadās, ka arī Rietumeiropas tirgotājiem un rūpniekiem pašiem nav mantas, ko aģenti no tiem vēlas, bet tiem ir iespējas pasūtināt tās no ASV vai no citām aizjūŗas zemēm, itin kā tās būtu pasūtinātas viņu pašu valsts vajadzībām. Gadās, ka tadējādi krievu rokās nonāk arī mantas, kas sūtītas uz Eiropu Maršala plāna ietvaros.

Saprotams, ka šai akcijā, kas boļševikiem tik svarīga, ņem talkā visus iespējamos tirdzniecības un transporta veidus. Pastāvīgi darbojas „pagrīdes dzelzceļš" no Austrijas kaimiņvalstīm uz krievu joslu Austrijā. Dzelzceļa strādnieki, kas ir komūnistu partijas biedri, vajadzības gadījumā pārmaina vai sagroza vagonu pavadzīmes vai pat pašus preču vagonus. Mašīnas, ko izgatavo Vācijā un pārdod Italijai, daudzos gadījumos nemaz līdz Italijai netiek. No Vācijas izbraucot, uz vagoniem rakstīts, ka preces ved cauri Austrijai uz Italiju, pēc kāda laika pie tiem pašiem vagoniem parādās citas zīmes, kas rāda, ka tie jāved cauri Austrijai uz Šveici. Pēc dažām dienām tie paši vagoni vēlreiz virzās pa Austrijas dzelzceļiem, šoreiz ar uzrakstiem, ka preces vedamas no Šveices uz Vīni. Tālākais transports no Vīnes uz Padomju Savienību norit bez traucējumiem. Smagākās mantas sūta pa dzelzceļu kā krievu okupācijas kaŗaspēka mantas, bet vieglākās un vērtīgākas mantas, kā optiskus un citus precīzijas instrumentus un arī dolaru saiņus, kas parasti iepirkti Francijas spekulantu biržās, sūta ar lidmašīnām.

Maksāšanas grūtumus padomju iepirkšanas kombināts nepazīst. Pa lielākai daļai rēķinus samaksā padomju satelītvalstis. Krievu aģenti, kas darbojas arī kā satelītu pārstāvji, Vīnē pārdod poļu koksu, čechu cukuru, rumāņu naftu, ungāru cūkas un bulgāru tabaku, bet par samaksu allaž prasa dolarus. Plašs tirdzniecības lauks ir Vācijas un Austrijas austrumu apgabalos iegūto tērauda lūžņu pārdošana rietumu fabrikantiem. Austrijas valdībai pat jāmaksā krieviem dolaros par pašu austriešu naftu. Tā iegūta laukos, ko krievi pārņēmuši kā „bijušo vācu īpašumu".

Banku operāciju un norēķināšanās centrs šiem nelegāliem un puslegāliem darījumiem iekārtots Šveicē. Kā krievu aģentiem, tā rietumu spekulantiem, kas ar viņiem tirgojas, ir plaši konti Šveices bankās. Vajadzības gadījumā dolarus vienkārši pārskaita no viena konta otrā.

Vēl viens veids līdzekļu iegūšanai ir krievu starpniecība satelītvalstu savstarpējos darījumos. Pēc „US News & World Report" ziņņām gandrīz visus tirdznieciskos darījumus, kas notiek saskaņā ar Maskavas diktētajiem tirdzniecības līgumiem starp atsevišķām satelītvalstīm, reālizējot caur krievu starpniecības birojiem Vīnē un citur, kas par šiem „pakalpojumiem" saņem augstu peļņu.

Visos darījumos padomju tirdzniecības kombināts pelnot ārkārtīgi daudz. Tā, piemēram, Ungārijas komūnistu partija ik dienas slepeni ieplūdinot Austrijā 25 000 kartonu amerikāņu cigarešu un pelnot uz šīm cigaretēm 300 proc. Nesen padomju kombināts palīdzējis kādam austriešu papīrrūpniekam pārdot papīru kādai Argentīnas firmai, izvairoties no austriešu eksporta noteikumu ievērošanas. Kombināts vien šai darījumā nopelnījis divkāršo darījuma vērtību.

Izņemot pašus krievus, neviens, protams, nezina cik daudz dolaru un citu vērtību ik dienas aizplūst uz Padomju Savienību, bet Vašingtonas eksperti zina, ka aizplūst ļoti daudz. Viens no līdzekļiem šī noplūduma novēršanai ir cenšanās nogādāt Maršala plāna ietvaros sūtītās preces tieši patērētājam, bet visos gadījumos tas nav iespējams. Tāpat amerikāņi arī nevēlas pārdalīt mazo Austriju tikpat stingri, kā tagad pārdalīta Vācija, pār kuras joslu robežām, praktiski nekāda tirgošanās vairs nenotiek. ASV atzīst, ka tieša tirdzniecība ar padomju sfairu joprojām ir vitāli svarīga arī Rietumeiropai. Tuvākā laikā no katras Rietumeiropas valsts, kas saņem amerikāņu palīdzību Maršala plāna ietvaros, prasīs, lai tā drastiski apkaŗo spekulāciju un kontrabandu.

Zviedri domā, ka spētu apturēt sarkanarmiju pie robežām

Zviedrijas militārie spēki strauji aug. Amerikāņu aviācijas žurnāli moderno zviedru iznīcinātāju skaitu jau vērtē pāri par 1000. Lielākā daļa gatavoti pēc angļu „Vampire" parauga ar Boforsa fabriku apbruņojumu un angļu motoriem, bet zviedriem arī savs ļoti moderns pašu iznīcinātājs „I-29", kas pārsniedzot 950 km ātrumu stundā. Pēc sviedru ģenerālštāba vērtējuma, Zviedrijai kaŗa gadījumā esot sagatavotas vismaz 35—40 divizijas, kas iespējamo sarkanarmijas uzbrukumu spētu apturēt pie robežām tik ilgi, kamēr ASV un Rietumeiropa mobilizējas un var nākt palīgā.

20 000 židu pašreiz dzīvo Vācijā, no kuriem 16 000 nākuši no Austrumeiropas.

Minchenes spiegu prāvā pasludināts spriedums

Kaut gan prāvā par spiegošanu Čechoslovakijas labā 8 apsūdzēto vidū bija tikai trīs sievietes, tiesas gaita aizritēja pilnīgi viņu zīmē. Vācu laikraksti sniedz šo sieviešu attēlus, no kuriem redzams, ka tās allaž centušās smaidīt — pat tad, kad tiesa pasludināja spriedumu. Marija Hablika, kas prāvas gaitā likās savu nodarījumu spriedumu. zinājusi, dabūjusi 7 gadus pārmācības namā, Edīte Ditricha 9 un Gertija Derre pat 12 gadus, bet notiesātie 4 vīrieši 8—18 gadus pārmācības namā. Piektais, kas bija rēķinājies ar daudz lielāku sodu, skaļi apraudājās, uzzinājis, ka viņa brīvību laupīs tikai uz vienu gadu. Visi notiesātie pēc sprieduma pasludināšanas spontāni apsveica savu amerikāņu aizstāvi Kravfordu par visumā mīkstajiem sodiem.

DAŽOS VĀRDOS

ASV nemainīs savu līdzšinējo politiku Vācijā, paskaidroja ģen. Klejs. Tas nenotiks arī tad, kad joslas pārvalde pāries no kaŗa uz ārlietu ministriju.

Irāna nobažījusies par Padomju Savienības naidīgo propagandu, kas pēdējā laikā ievērojami pastiprinājusies, Dīnam Ečesonam paskaidrojis Irānas sūtnis ASV.

Divus katoļu mācītājus poļu kaŗa tiesa notiesājusi uz nāvi, žino Vatikāna raidītājs. Viņiem piedēvēta partizānu atbalstīšana.

Jaunais nacionālās Ķīnas prezidents Ho Jing Čins ieradies Nankingā, kur teicis runu. Viņa mērķis esot miera politika ar visām nācijām. Komūnisti labi zinot, ka tālāka ofensīva neesot viņu spēkos, kādēļ viņš nebaidoties par Jangtsē pāriešanu.

Kenterberijas katedrāles dekānu Džonsonu, ko sauc arī par „sarkano dekānu", nosodījis Kenterberijas archibīskaps. Viņš norādīja, ka Džonsons savas komūnistiskās nostājas dēļ kaitē kristīgai baznīcai. Dekānu no amata tomēr neatcēla, jo „Lielbritanijā pastāv runas brīvība, kas katram atļauj paust savu uzskatus".

Prezidents Trumens otrdien pieņēmis ģen. Maršalu. Apspriedē piedalījies arī admirālis Lehaijs.

LĀČI IZLAUZUŠIES CAUR DZELZS PRIEKŠKARU

Vācijas rietumum austrumu okupācijas joslu robeža kādā pārejas vietā Braunšveigas tuvumā šinīs dienās bija jāšķērso dresētu lāču grupai, kas devās uz izrādēm angļu joslā. Viņu robežpārejas dokumenti bija pienācīgā kārtībā, bet lāči nevarēja sagaidīt, kamēr pavadoņi un ierēdņi abpus „dzelzs priekškaram" okārto formālitātes. Paši uz savu roku tie devās pār robežu — viens no viņiem uz divriteņa, kāds cits uz bērnu skrituļa, bet pārējie sakāpa kapitālistisko rietumu kokos. Vai viņus izdevies sagūstīt, ziņu trūkst.

Sagaida britu arodbiedrību nodaļu pārveidošanu, lai izbeigtu komūnistu aģentu graušanas darbu, ziņo no Londonas. Ģenerālpadomes publicētajā brošūrā britu strādnieki brīdināti neklausīt komūnistu vilinājumiem.

Anģērbu racionēšana tagad atcelta arī Lielbritanijā. Daži laikraksti paredz, ka notiks cenu celšanās.

Pašvaldības vēlēšanas Francijā notiks nākošajā svētdienā. Savā laikā tās pagarināja uz vienu gadu. Politiskās aprindas ar lielu interesi gaida rezultātus, lai redzētu, cik lielas vēlētāju masas stāvēs aiz ģenerāla De Golla.

Bonnā nozagti dokumenti, kuros ietverts projekts Bonnas izraudzīšanai par vācu zemju apvienības galvaspilsētu. Frankfurtes pilsoņi lūguši šo pilsētu neizraudzīt par nākamo metropoli, jo trūkstot brīvu telpu.

Jaunas 5 un 10 feniņu monētas drīzumā laidīs apgrozībā, ziņo Vācu zemju banka. Monētām būs gludas malas un tās kaltas dzelzī.

Tautu Savienības pilī Ženēvā nākotnē novietosies UN Eiropas centrāle. Pašreiz milzīgajā ēku kompleksā jau strādā ap 1000 UN ierēdņu, kas ir vairāk nekā Tautu Savienības ziedu laikos.

Amerikāņu militārā tiesa Nirnbergā ar nāvi sodījusi latvieti Driezi un kādu poli, kas abi nogalinājuši kādu poli, lai nolaupītu viņam rokas pulksteni.

Ar trieku pēkšņi mira zvēru dresētājs Martinets taisni tad, kad viņš Apollo cirkā Getingenā izdarīja dresūras mēģinājumus ar lauvu grupu. Pirms nemierīgi kļuvušie zvēri paspēja mesties uz dresētāja līķi, lai to saplosītu, būrī ielēca 75. g. v. visā pasaulē pazīstamais zvēru tirgotājs un cirka īpašnieks Vilijs Hāgenbeks un ar savu māku savaldīja niknos lauvas tik ilgi, kamēr divi cirka strādnieki iznesa mirušo Martinetu.

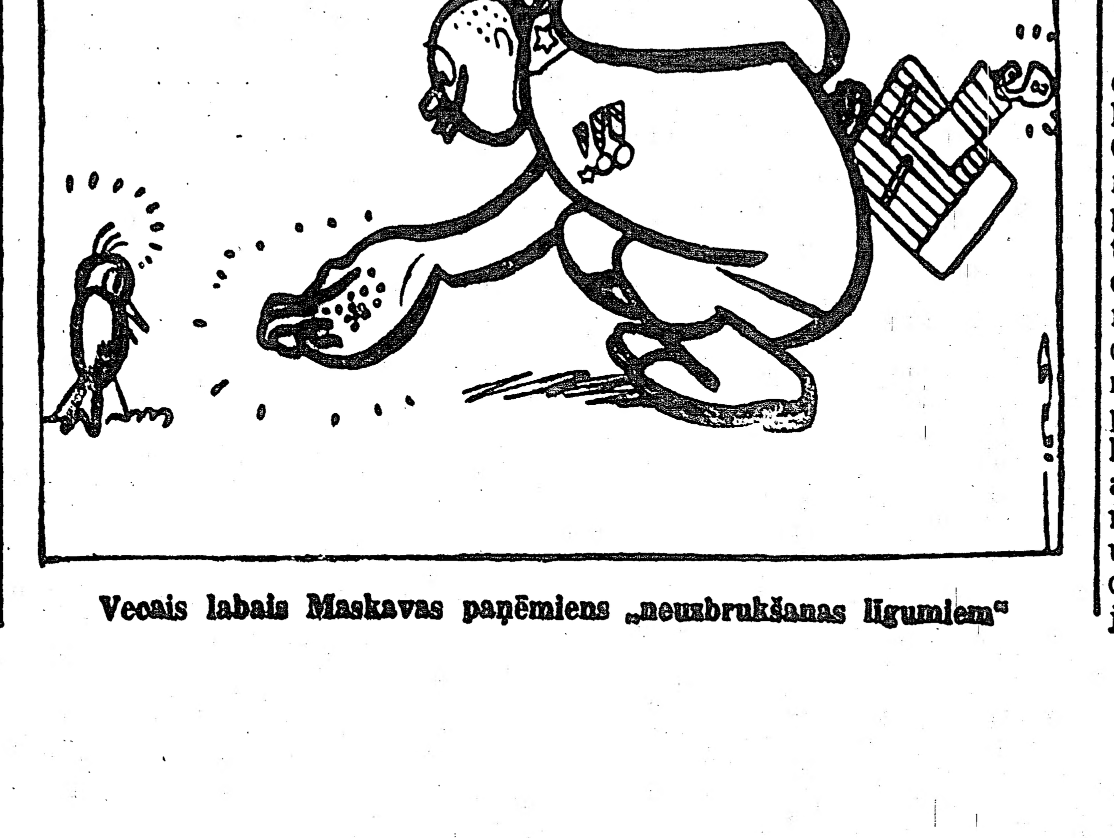

Vecais labais Maskavas paņēmiens „neuzbrukšanas līgumiem"

Kravčenko prāva beigsies nākamnedēļ

PRASA 10 MILJ. FRANKU ATLĪDZĪBU

Parīzē, 15. martā. Spriedums Kravčenko prāvā sagaidāms nākamo otrdien. Divās sēdēs pagājušā nedēļā un šonedēļ pirmdien un otrdien turpinājās aizstāvju runas, kurās tie mēģināja savilkt kopā visu līdz šim pratināto 56 liecinieku izteikumus. Kravčenko ir 3 galvenie aizstāvji un tikpat daudz advokātu cīnās arī par „Les Lettres Françaises" viedokli, ka sensācionālās grāmatas autors ir nodevējs, krāpnieks, melis un nespējīgs uzdzīvotājs, kas pats nekad nevarētu uzrakstīt tādu šedevru, kāds ir „Es izvēlējos brīvību".

19., 20. un 21. sēde šaurajā Parīzes tiesu pils zālē pagāja bez sevišķām sensācijām, uztraukumiem vai starpgadījumiem. Tiesnesis Dirkheims gan vairākkārtīgi bija spiests atgādināt publikai neizrādīt savas jūtas, kad Kravčenko aizstāvju Heicmaņa un Izāra runās klausītāji skaļi aplaudēja spilgtākajiem uzbrukumiem pret komūnistisko franču žurnālu.

Kravčenko aizstāvji prasīja no „Les Lettres Françaises" 4 miljonu franku zaudējumu atlīdzību un bez tam vēl 6 milj. franku, lai segtu izdevumus, kādi grāmatas autoram radušies, izaicinot un ilgāku laiku uzturot daudzos Kravčenko lieciniekus dārgajās Parīzes viesnīcās.

Heicmans un Izārs aizrādīja, ka komūnistu žurnāls var šos izdevumus samaksāt, jo skandalozās prāvas dēļ abi apsūdzētie — „Les Lettres" Françaises" redaktori Vurmsers un Morgans pacēluši sava žurnāla tirāžu un daudz naudas nopelnījuši arī ar grāmatām, ko Vurmsers bez sava vārda vēl apzīmējis ar epitetu „Kravčenko pretinieks".

Pretējās puses „smagais lielgabals" advokāts Nordmans, ar kuru Kravčenko prāvas laikā bija vairākas visai asas scēnas, runās nākamo pirmdien. Šonedēļ abi viņa palīgi Paraso un Dimels centās pierādīt, ka Kravčenko grāmatu trockistu organizācijas uzdevumā sarakstījis ASV „krievu reakcionāru" propagandas šefs, amerikāņu žurnālists Laions.

LIELBRITANIJA DIVKĀRŠOS TURBOIZNĪCINĀTĀJU SKAITU

Otrdien britu apakšnamā notika aviācijas debates, ko ievadīja ministrs Hendersons, paskaidrodams, ka angļu iznīcinātāji joprojām ir labākie pasaulē. Neraugoties uz to, teica Hendersons, pašreiz izmēģina jaunus modeļus, kas tālu pārspēs līdzšinējos. Līdz 1950. gada vidum Lielbritanija divkāršos savu turboiznīcinātāju skaitu. Pašreiz notiek izmēģinājumi arī ar divmotorīgu turbobumbvedi, kuŗa caurmēra ātrums būs 800 km stundā. Pēc britu licencēm „Vampire" tipa turboiznīcinātājus sāks ražot arī Francijā. Runas beigās ministrs Hendersons paziņoja, ka Lielbritanija, saskaņā ar Briseles un Atlantika paktu, gatava pārveidot savus aizsardzības spēkus. Jaunais britu aviācijas budžets aplēsts uz 207,5 miljoniem mārciņu sterliņu.

Debatēs opozicijas vārdā Mekmillers izteica neapmierinātību, ka valdība tik lielā noslēpumainībā tur valsts aizsardzības lietas. Viņš nevarot saprast, kāpēc tad pieļaujot daudzu Austrumeiropas valstu tirdzniecības komisijām apskatīt Lielbritanijas fabrikas.

Rietumeiropas ūnijas apspriede Londonā beigusies

Rietumeiropas ūnijas konsultātīvā padome, kurā piedalījās 5 valstu 21 ministrs, otrdien pēc divu dienu pārrunām Londonā publicēja oficiālo komunikē par šīs svarīgās apspriedes rezultātiem. Vārdos skopais paziņojums pasvītro, ka pilnīgā vienprātībā Rietumeiropas ārlietu, saimniecības un kaŗa resoru vadītāji pārrunājuši Eiropas valstu stāvokli pašreizējā politiskā stāvoklī un vienojušies par saimnieciskajiem, politiskajiem un militārajiem priekšdarbiem, kādi veicami pēc Atlantika pakta parakstīšanas. Nākamā sēde notiks ne agrāk kā aprīļa vidū.

Burmā izcīnīta autonomija

(Beigas 5. lpp.)

lāka par jebkuŗu Eiropas valsti. Bet to apdzīvo tikai 17 miljonu cilvēku, no kuriem apmēram puse ir burmiešu, 2 miljoni karēņu, 1,5 miljoni šanu, bet pārējā daļa sadalās starp kalnu tautām kačiniem, činiem un ieceļotājiem indiešiem. Tsakina Nu valdībai vienīgais apmierinājums ir tas, ka vismaz pagaidām komūnisti nav diez cik aktīvi. Viņu aģitācija konservātīvo zemnieku vidū cietusi neveiksmi, bet rūpniecības strādnieku Burmā tikpat kā nav. Maskava šobrīd savu uzmanību veltījusi vienīgi burmiešu intelliģencei. Arī karēņu nemiernieki noskaņoti naidīgi pret komūnismu, viņi labprāt vēlētos, lai Burmā atkal atgriežas angļi.

Kamēr te nebija nostiprinājusies Lielbritanija, burmieši sarkanbrūnos karēņus sauca vienkārši par „kalnu lopiem" un visādi tos apspieda un izmantoja. Britus karēņi apsveica kā atbrīvotājus. Savu pateicību viņi izpauda tādējādi, ka visos trīs kaŗos, ko Lielbritanija izcīnīja ar Burmu, nostājās angļu pusē. Arī otra pasaules kaŗa laikā karēņi palika uzticīgi britu lauvam, par ko viņiem japāņi nežēlīgi atriebās. Trīs karēņu apgabali, kas atrodas rietumos no Sitangas upes, angļu virskundzības laikā formāli nepiederēja Burmai. Šo netiešo patstāvību karēņi vēlējās saglabāt arī pēc Burmas neatkarības pasludināšanas, kāpēc 1947. gadā nosūtīja uz Londonu īpašu delegāciju. Toreiz uzvarēja burmiešu uzskats, ka jādibina Burmas apvienotās valstis, kurās karēņiem būtu nodrošināta autonomija.

Vienu laiku viss gāja labi. Bet kad Tsakins Nu vilcinājās nodrošināt solīto autonomiju un, lai nostiprinātu savu stāvokli, uzsāka sarunas ar komūnistiem, karēņi sacēlās. Šī kareivīgā cilts, kas liek saviem bērniem spēlēties ar saindētām bultām, 6. gadu simtenī ieceļoja no Ķīnas. Karēņi ir konservātīvi un vēl tagad atzīst feodālo iekārtu. Savas uzņēmības un drosmes dēļ tie ir daudz pārāki par burmiešiem un sastāda Burmas armijas lielāko daļu. Jāatzīmē, ka arī burmiešu virspavēlnieks ģenerālis Smiss-Dans cēlies no karēņu cilts.

Kā beigsies pilsoņu kaŗš Burmā, šobrīd grūti paredzēt. Kāroto autonomiju karēņi laikam beidzot dabūs. Katrā ziņā daudzu Rietumeiropas valstu un Austrālijas interesēs ir, lai šai stratēģiski svarīgajā zemē pēc iespējas ātrāk iestātos miers un kārtība, kas nodrošinātu mieru arī visai sabangotajā Dienvidaustrumāzijā.

DEG ASV PACIFIKA ARMIJAS OSTA

Vēl nenoskaidrotu iemeslu dēļ otrdien eksplodēja visas degvielas, kas glabājās speciālās cisternās Oklendas ostā Kalifornijā. Izcēlās milzu ugunsgrēks, kas apdraud plašu apkārtni. Pilsēta atrodas trauksmes stāvoklī. Visu Sanfrancisko pilsētu klāj milzu dūmu un kvēpu mākoņi. Ostas rajonā no gaisa spiediena sagruvušas neskaitāmas celtnes. Degošo benzīnu vēja strāvas pārsvieda arī uz vairākiem kuģiem, kas nepaguva izbēgt līcī. Arī tie aizdegušies. Oklenda bija amerikāņu Pacifika armijas apgādes baze, no kuŗienes tur glabājās lieli degvielu, ieroču un pārtikas krājumi.

Portugale nožēlo

(Turpinājums no 1. lpp.)

Neapolē notika komūnistisko arodbiedrību masu sapulces un centrālkomiteju apspriedes. Otrdien tās paziņoja, ka arodbiedrību centrālsavienība nolēmusi visiem līdzekļiem turpināt demonstrācijas pret Italijas pievienošanos Atlantika paktam. Lai gan pagaidām nav zināms, vai un kad notiks pieteiktais ģenerālstreiks, Romā ar to stipri rēķinās. Vidus un Ziemeļitalijā turpinās sīkākas demonstrācijas un komūnistu sadursmes ar policiju.

Šis saspīlētais stāvoklis Italijā izraisījis angļu un franču presē komentārus, kuros izteikta doma, ka, varbūt, būtu labāk, ja Italija pagaidām vēl paktam nepievienotos, jo tās iekšējais stāvoklis pārāk nestabils un Atlantika pakta parakstīšana dotu komūnistiem ilgi kāroto izdevību sacelt visā valstī nemierus un nekārtības, kas kavētu saimniecības atveseļošanos. Bez tam uzsveŗ, ka Italijas pašreizējā militārā gatavība Atlantika paktam maz nozīmīga.

Gluži pretēji Italijas strādnieku organizācijām izturās ASV lielākā arodbiedrība AFL. Tās otrs priekšsēdis paziņojis, ka piesūtīs organizācijas vārdā visiem ASV kongresa locekļiem uzaicinājumus iespējami ātri ratificēt Atlantika paktu. „Kamēr pasaulē valda nedrošība, nevar radīt saimniecisko stabilitāti. Tāda tomēr vispirmām kārtām vajadzīga visiem strādniekiem. Tāpēc AFL visiem spēkiem atbalstīs Atlantika pakta parakstīšanu un tā ātru ratificēšanu, jo atzīst, ka tas ievērojami nodrošinās pasaules mieru."

VIŅI AIZGĀJA BEZ SLAVAS . . . (6)

FRANČU FLOTES BAIGĀ TRAĢĒDIJA

VOLFGANGA DĀRZIŅA RAKSTU SERIJA PAR LIELO JŪRAS MILZEŅU BOJĀ EJU OTRĀ PASAULES KARĀ

Ir grūti iedomāties vēl ļaunāku likteni par to, kas otrā pasaules karā bija jāpiedzīvo franču flotei. Itāļu kuģi, kaut uzvarēti, vismaz bija palikuši dzīvi. Vācu flote bija kritusi cīņā, un tai piederēja kaujā kritušā gods. Franču flotei nebija atstāts nekas cits kā tikai bēdīga bojā eja no draugu un pašu rokas. Tas nebija liktenis, bet ņirdzīgs likteņa izsmiekls, un tam nav līdzīga nevienas flotes vēsturē.

Franču jaunā flote — tas bija admirālis Darlāns. Gadiem ilgi vecais džentlmenis bija nesājis lepno domu par stipru un modernu franču floti, un viņš bija panācis savu: viņš būvēja! Divi kaujas kreiseri jau bija pabeigti: „Strassbourg" un „Denkerque", un, tos uzskatot, bija skaidrs, ka uzbūvēt šos kuģus varēja tikai franči. Slaidi kā bultas, zemām, samērīgām virsbūvēm, tie drīzāk atgādināja elegantas milzu izpriecu jachtas, un tikai pelēkie lielgabalu stobri liecināja par kaŗa kuģu bardzību. Tie bija skaistākie kaŗa kuģi pasaulē, to atzina katrs, skaistākie un arī vieni no varenākiem. Bet tas nebija viss. Kaut kur Afrikas koloniju dokos, tikpat kā kaujas gatavs zvēroja arī milzīgais kaujas kuģis „Richelieux" un gandrīz pabeigts bija arī otrs milzenis „Jan Bart", kuŗa 16 collu lielgabali bija lielāki nekā pašam „Bismarkam". Ne mazumu franči lepojās arī ar saviem jaunajiem, ātrajiem kreiseriem un tāpat kolosālajām zemūdenēm, no kuŗām varēja pacelties un uz kuŗām varēja nolaisties pat lidmašīnas.

Un tomēr . . . visa šī milzīgā flote otrā pasaules kaŗā aizgāja bojā gandrīz bez cīņas, tik neldzības pilnā nejēdzīgā veidā, ka tas liek iedomāties spēkus, kas stāv jau ārpus cilvēka saprāta un gribas.

Franču flote, vismaz tās lielākā daļa, ir nobēgusi Orānas ostā, Alžīrā. Tur ir rinda kreiseŗu un iznīcinātāju, tur ir abi kaujas kreiseŗi „Strassbourg" un „Denkerque", tur ir bazes kuģis, „Comendant Teste", tur ir arī divi kaujas kuģi, „Bretagne" un „Provence". Angļiem ir skaidrs, ka tie nedrīkst nokļūt vācu rokās. Bez šaubām, kaut kur uz papīra pastāv skaisti starptautiski nolikumi par internēšanos utt. Taču angļi zina pārāk labi, ka kritiskos brīžos vācieši allaž mēdz tulkot paragrafus, kā tas viņiem ir izdevīgāk, un tamdēļ 1940. g. 3. jūlijā jau agri no rīta Orānā ierodas admirāļa Samervila eskadra, lai uzņemtu sakarus ar franču floti. Ir arī pats pēdējais laiks: vācieši un franči Visbādenē jau uzsākuši sarunas par Viši franču valdības dibināšanu. Rīt, varbūt, būs jau par vēlu, un tamdēļ angļi nevilcinās ne mirkli.

Franču flotes komandieris admirālis Gensouls britu pilnvaroto kapteini Hollaudu tomēr nepieņem. Tātad ir jau par vēlu: Gensouls, acīm redzot, ir saņēmis no Visbādenes kādas noteiktas instrukcijas. Angļiem ir vairs tikai viena izeja: ultimāts, un tas ir ietverts trijās, pavisam īsās alternatīvās: „a) Kuģojiet un cīnīties kopā ar mums līdz galīgai uzvarai; b) internējieties kādā britu ostā; c) internējieties kādā franču ostā Tālajos austrumos. Ja neviens no minētiem punktiem jums nav pieņemams, mēs, diemžēl, būsim spiesti pēc sešām stundām jūsu kuģus nogremdēt." Angļi cer, ka franču admirālis pieņems kādu no šiem punktiem, taču viņi piedzīvo vilšanos. Vai nu Gensouls ir tikai parasts ierindas admirālis, kam disciplīna ir svarīgāka par visu, vai arī viņš ir zaudējis ticību angļiem, bet viņš dara, ko tam pavēl kapitulācijas paragrafi un vācu rokās bīdītā Viši valdība. Viņš vēsi paskaidro, ka ultimāts ir noraidīts un viņa kuģi cīnīsies. Somervils vēl gaida: viņš gaida septiņas, viņš gaida pat astoņas stundas, taču tad, pl. 17.53 viņš beidzot ar smagu sirdi dod pavēli atklāt uguni. Vecajam admirālim tas nākas sevišķi grūti. Viņš ir Denkerkas lauva: tieši viņš trijās naktīs ir pārvedis Anglijas krastā vairāk nekā 100.000 ielenkto franču karavīru un tieši viņam tagad ir uzdota šī baigā un bēdīgā eksekūcija.

Angļu kuģu uguns ilgst tikai 10 minūtes, visu turpmāko padara torpēdlidmašīnas. Pl. 19.20 lielā kuģa „Bretagne" vietā ir tikai vairs gružu lauks, vecais „Provence" deg kā milzu lāpa un „Denkerque", smagi grīļodamies, ar mokām izmeties uz sēkļa. Visapkārt grimst kreiseŗi, grimst viens pēc otra iznīcinātāji, un vienīgi lepnajam „Strassbourg" laimējas izlavīties no ostas un, kaut arī ar torpēdas plēsumu korpusā, tomēr sasniegt Tulonu.

Taču tas vēl nav viss. Dažas dienas vēlāk angļi uzstāda ultimātu arī lepnajam „Richelieux", kas patvēries Dakāras ostā Ziemeļafrikā, un saņem tādu pašu atbildi kā Orānā. Angļu rīcība arī šeit ir enerģiska: ar dažām dziļuma bumbām viņi saspridzina „Richelieux" stūri un dzinējskrūves un tad ar četrām torpēdām uzsēdina to sēklī. Kā par nelaimi visi deviņi „Richelieux" milzīgie 16 collu lielgabali palikuši veseli, un, lai traģēdija turpinātos, liktenis parūpējas, ka nākamā dienā tie šauj ne tikai uz angļiem, bet apšauda arī paši savus cīņas biedrus — Viši franču kaŗa kuģus, kas ieradušies meklēt patvērumu un kuŗiem angļi bija dzinušies pakaļ!

Kā par izsmieklu, zaudētāji ir gandrīz tikai franči: kāds kreiseris ir smagi sašauts, divi iznīcinātāji deg, divas zemūdenes nogrimušas un „Richelieux" saņēmis vēl jaunus bojājumus. Angļiem? Tikai daži maznozīmīgi skrambājumi. Franču flotes vissmagākā likteņstunda tomēr ir vēl tālu, — tā pienāk tikai 1942. gadā, Afrikas invāzijas dienās. Lielā Afrikas invāzija, — tā ir lieliski sagatavota un lieliski maskēta akcija. Ka kaut kas tiek gatavots, to vācieši nojauš jau sen. Ap Angliju krājas kuģi, un vācu spiegi ziņo, ka angļu armijas spiestuves milzīgos vairumos laiž ārā . . . Norvēģijas kartes un kaŗa korespondenti pērk . . . kažokus.

Lūk, tāpēc Hitlers ir galīgi pārsteigts, kad kādu dienu 1500 kuģu lielā armāda atstāj Anglijas krastus un dodas uz . . . Afriku. Vāciešu pārsteigums ir tik pilnīgs, ka viņi nespēj akciju aizkavēt pat ne par mata tiesu. Tikai viens kuģis tiek nogremdēts, jo vācu zemūdenes vienkārši netiek pie šāviena. Jūra ir pilna ar torpēdlaivām un korvetēm, un tās ar saviem atsperu aparātiem ber un mētā dziļuma bumbas tik izšķērdīgi, ka vācieši nemaz neiedrošinās rādīties ūdens virspusē.

1942. gada 7. novembrī pl. 14 lielais mirklis ir klāt. Visa Amerika uz brīdi pārtrauc kārtējos radio raidījumus, un simtiem spīkeru atkārto vienu un to pašu tekstu: „Hallo! Hallo! Uzmanību! Šinī mirklī pirmās amerikāņu un angļu vienības izcēlušās malā Afrikā!" Desanta galvgalu sedz abi angļu milži „Nelson" un „Rodney", un tas dod viriem drosmi. Alžīrā akcija norit gandrīz bez traucējumiem. Admirālis Darlāns, tai laikā viens no ietekmīgākiem Viši vīriem, jau drīzi vien dod pavēli frančiem pārtraukt pretestību un piebiedroties angļiem un amerikāņiem. Alžīra un līdzi tai Rommela aizmugure ir iegūta. Grūti toties klājas sabiedroto desantam Kasablankā. Te patvēries otrs franču nepabeigtais milzu kaujas kuģis „Jan Bart", kas kopā ar krasta baterijām un dažiem kreiseŗiem šauj uz angļiem trakā un neapklusināmā niknumā! Jau trešo reizi angļi atrodas cīņā ar savu sabiedroto floti! Stunda pēc stundas, diena pēc dienas aizrit nepārtrauktā kanonādē, gandrīz veselu nedēļu ilgst kautiņš (Kasablanka ir franču nacistu centrs!), un tikai tad „Jan Bart" beidzot pievarēts un pēdējās krasta baterejas sadauzītas.

Hitlers burtiski plosās niknumā un draudos. Viņš sodās par savu „mīkstčaulību". Protams, atbilde tiem drīkst būt tikai viena — atmaksa, un 11. novembrī viņš pavēl okupēt arī neokupēto Francijas daļu. Tas tomēr nevienu vairs nepārsteidz. Sabiedrotie ar to ir rēķinājušies, un franči to ir gaidījuši. Un tamdēļ franči ir mierīgi: ko zaudēt viņiem nav un vienīgais, kas vēl sagādā rūpes, ir flote Tulonas ostā. Tagad, izšķirējā pagrieziena dienās tā nedrīkst nonākt vāciešu rokās!

Flotes virsnieki ir vienprātīgi, un, kad pienāk laiks, viņi nešaubās ne mirkli. Vācu lidotāji Tulonas ostas izejas stāvgrūdām piekaisījuši mīnām — izbraukt jūrā franču flote nevar, tātad atliek tikai viens — nogremdēties. Nogremdēt visus septiņdesmit piecus kaŗa kuģus, iekām vācu SS nodaļas sasniegušas ostu.

Vāciešiem tas ir kā zibens spēriens, taču viņi nekā vairs nevar aizkavēt. Viņi tikai redz milzīgus dūmu blākus paceļamies virs ostas, dzird dobjus sprādzienus, un viņi zina, ko tas nozīmē: viņi ieradušies par vēlu. Viens pēc otra franču kuģi lēnām, kā miegā laizdamies, nosveras uz sāniem un nogrimst. Iznīcinātāji, zemūdenes, korvetes, kreiseŗi, kaujas kreiseŗi un kaujas kuģi. Jā, arī visi trīs vēl atlikušie franču flotes milzeņi, pasaules skaistākie kaŗa kuģi „Strassbourg", „Denkerque" un „Algerie".

Pēdējais cēliens beidzies, un 27. novembra vakarā lielās franču flotes vairs nav. Tikai nedaudzi franču virsnieki pēc spridzekļu novietošanas izkļuvuši krastā: lielākā daļa bija mirusi kopā ar saviem kuģiem.

Nākamajā numurā lasiet:

VIENA STUNDA PĒRL HARBORAS

Kamēr „vienkāršie mirstīgie" vēl drebinās marta drēgnumā un meklē siltas krāsns tuvumu, Savojas viesnīcā jau demonstrēja nākamās vasaras jaunākos amerikāņu peldkostīmu modeļus. Kaut gan tie ir pilnīgi bez plecu lentēm, kostīmi tomēr lietošanā visos gadījumos esot „stabili".

Baltiešu basketbolisti no Zviedrijas brauc uz Franciju

Stokholmas „Latvju Ziņas" raksta, ka baltiešu basketbola vienība 14. martā izbrauks sacīkšu turnejā uz Franciju. Spēles noorganizējis mūsu bijušās izlases vienības trenētājs V. Baumanis. Baltiešu vienības labākie spēlētāji ir Šmits, igauņi Arendi un Hermans un lietuvietis Kučinskis. Vienībā vēl darbosies Raits, Renesläcis, Saulīte un Kaldre. Kājas savainojuma dēļ mājās spiests palikt liepājnieks Klaišis. Pirms dažiem mēnešiem baltiešu vienība būtu ievērojami stiprāka. Tagad bez mūsu Grīnberga uz ASV aizbraukuši arī igauņu izlases basketbolisti brāļi Vinogradovi.

Zviedrijas hokejistu krekli lido atpakaļ uz Stokholmu

Pirmās sacensībās ar Šveices hokejistiem Vācijas sportisti guva iespaidīgas uzvaras. Gaidītās nākamās cīņas pret zviedriem, kuŗās līdzi būtu spēlējuši arī Koņeckis, Veide un Kleinops, tagad atliktas uz nenoteiktu laiku. „Sport Kurier" ziņo, ka sestdien no Garmišas uz Stokholmu ar lidmašīnu atpakaļ aizsūtīti Zviedrijas vienības Djurgarden krekli, kas „īpašniekus" velti izgaidījušies 5 dienas. Formas tērpus zviedri uz Vāciju bija atsūtījuši atsevišķi, paši cerot ierasties dažas dienas vēlāk. Iebraukšanas atļauja tomēr nav saņemta laikā un sacīkšu rīkotājiem tagad krekli jāsūta atpakaļ „neizlietoti". Atteikums saņemts arī no Zviedrijas meistarvienības „Hammerly", kas bija paredzējusi startēt Krēfeldā un Bad Nauheimā no 16. līdz 18. martam.

Garmišā zviedru vietā sestdien startēja Koņecka vienība. Krēfeldieši pret Riessersee piedzīvoja 1:4 zaudējumu. Koņeckis neesot bijis savu parasto sniegumu augstumos un tas iespaidojis visas vienības cīņas sparu.

Jaunā pasaules meistarvienība Čechoslovakijā valstu sacīkstē Prāgā pret Zviedriju panākusi tikai 6:6 neizšķirtu rezultātu. Zviedrijas hokejisti jau sākumā panākuši 2:0 vadību un arī tālākā spēles risinājumā bieži bijuši jūtamā pārsvarā. Kad pēdējā trešdaļā rezultāts vēl aizvien bijis 6:3 Zviedrijas labā, 15.000 skatītāju nemitīgos uzmudinājumos stadionu pārvērties īstā raganu katlā. Zviedru aizsardzība „zaudējusi nervus" un čechi īsā brīdī pēc kārtas guvuši 3 vārtus.

Dažas sekundes pirms spēles beigām Ake Andersons tomēr rezultātu vēl izlīdzinājis.

Hanavas latviešu skolnieku basketbola vienība pirmoreiz sacentusies ar amerikāņu ģimnazijas vienību, panākot 45:42 uzvaru.

Čechu tenisistiem Drobnijam un Černikam pirms braukšanas uz Kairo, Ēģiptes sūtniecībā Prāgā nācies ar parakstu apliecināt savu ārisko izcelšanos. Ēģiptes meistarsacīkstēs Drobnijs pēkšņi saslimis ar kriku un tādēļ kungu divspēlē bez cīņas meistarnosaukumu guvis Vācijas „tenisa diplomāts" Gotfrīds Krams ar Austrālijas partneri Harperu.

Vācijas peldēšanas rekordists Kleins Minchenē sacenties ar stafetes vienību 4×50 m distancē, sasniedzot izcilus rezultātu 2:34,8, kas būtu jauns Eiropas rekords un vispār otrs labākais rezultāts pasaulē, ja sniegums būtu realizēts oficiālās sacīkstēs.

Heina fon Hofa sievastēvs un menedžers Emīls Jungs no Ņujorkas pēkšņi atgriezies Hamburgā. Starta izredzes fon Hofam ASV esot vājas, bet tomēr projektējot dažu ASV boksētāju startu Vācijā.

Rietumvācijas futbola savienība atļāvusi katrā kluba vienībā startēt 3 ārzemniekiem un vēl diviem „nevācu" spēlētājiem, ja pēdējie ir bezpavalstnieki.

Islande telegrafiski uzaicinājusi uz 3 mēnešiem par futbolistu trenētāju frankfurtieti H. Lindemani.

Par neslavas sagādāšanu Austrijas futbolam „Wacker Wien" sodīta ar pusgada starta aizliegumu ārzemēs un 10.000 šil. naudā. Turnejā uz Turciju Wacker spēlētājiem iznākušas domstarpības ar turku muitas ierēdņiem, kas nevarējuši saprast, kādēļ visiem futbolistiem ceļa somās līdzi dučiem šķiltavinu. Pirmajā sacīkstē pēc atgriešanās vīnieši savu „kontrabandistu" vienību, uznākot laukumā, saņēmuši svilpieniem.

ASV ierosināts, lai boksētājs pēc knok-out'a zaudējuma nākamajā cīņā dodas tikai pēc 3 mēnešiem.

Ņujorkas sporta žurnālisti atzinuši Beļģijas rekordskrējēju Reifu par labāko vieglatlētu sacīkšu sezonā telpās.

„Fizkultūras" vadītājs Latvijā Apse ziņojis, ka Maskavā nolemts, lai Latvijā būtu 35.000 vieglatlētu, 20.000 slēpotāju, 5000 slidotāju, 8000 futbolistu un 10.000 peldētāju. Viss pēc plāna un grafikas. PSRS meistara nosaukumi piešķirti Lidijai Gailei, Brūno Seļgam un Lavīzei Pūcei.

SLUDINĀJUMI

PATEICĪBA

Izsakām savu sirsnīgāko pateicību visiem, kas ar savu līdzjūtību dalījās mūsu dziļajās sērās, sakarā ar mūsu mīļā vīra un tēva

ALFREDA RESNEVICA

aizsaukšanu Dieva valstībā 1949. g. 3. martā. Sevišķu pateicību izsakām māsai Ņinai Tumanovai, Eglīšu ģimenei, Babenhauzenas nometnes direktoram un visiem ierēdņiem, nometnes padomei un dāmu komitejai, vietējai ev.-lut. draudzei, Apsīšu un Štolceru ģimenēm, Vīķis kundzei, Garanča kungam, Dr. Šillera kungam, Dr. Zuments kundzei, plkv. Berga kungam, māc. Mežraupa kungam, Krēsliņa kungam, Selonijas konventam, Babenhauzenas skautu vienībai un visiem nometnes iemītniekiem. (214)

Aleksandra Resnevica un dēli.

INŽENIERI, ARCHITEKTI, TECHNIĶI!

Ansbachas inženieru kopa š. g. martā izdos grāmatu latviešu valodā par statiski nenoteiktu darījumu aprēķināšanu pēc amerikāņu prof. CROSS'A metodes ar japāņu zinātnieka TAKABEYa papildinājumu

Sastādījuši

inženieri K. Smilškalns, T. Ūdris un A. Roga.

Grāmata būs apm. 180 lpp. biezā foto technikas iespiedumā. Ar Gross'a metodi var viegli, ātri, ar labām kontroles iespējām, labi saprotamā veidā, neprasot sarežģīto matēmatiku, aprēķināt statiski nenoteiktus darījumus, (nepārtrauktas sijas, vien- un vairākstāvu rāmju sistēmas uc).

Tirāžas noteikšanai lūdzam iepriekš pieteikt pasūtinājumus kopas sekretāram A. Rogam (13a) Ansbach, Hindenburg Post.

Cena būs apm. DM 12,— līdz 15,—.

Latviešu techniskā saime, šī grāmata jums dos lielus atvieglinājumus praktiskā darbā! (200)

Vēl pirms Lieldienām L. Rumaka apgādā iznāks Ģirta Salnā romāns

OKERS

ar P. Rožlapas vāka zīmējumu, 444 lpp. apmērā. Cena DM 8.—.

Grāmatu izsūtīs pret iepr. samaksu vai uzliktu pēcmaksu, pierēķinot pasta izdevumus

Pasūtinājumi adresējami

L. RUMAKA grāmatnīcai,

(13a) Nürnberg 2, „Valka". (215)

Šī mēneša beigās un aprīļa mēneša sākumā izsūtīsim pasūtinātājiem

A. Birziņas un **A. Švāgeres-Viksnes** grāmatu

LATVISKA UN MODERNA VIRTUVE

Grāmata pagatavota iespiedumtechnikā. 75 ilustrācijas. 444 lpp. Glīts un izturīgs sējums. Cena DM 9,—.

Jaunus pasūtinājumus pieņemam un tos izpildīsim aprīļa mēnesī.

Fišbachas latviešu komitejas literātūras apgāds,

(13a) Lager Fischbach über Nürnberg 2. (204)

PIEDĀVĀJU:

	DM
Rīta cēliens, A. Dziļums. Romāns. (Celminieku II daļa)	3,60
Maestro, Anšlavs Eglītis	7,50
Pelēkais jātnieks, A. Grīns. Romāns	5,—
Dzimtene, J. Janševskis	4,—
Smalkās kaites, E. Ādamsons. Nov.	4,—
Robinsons Krūziņš, I un II daļa à	4,50
Pērļu zvejnieks, J. Poruks	2,50
Mazais kapteinis, Žils Verns I grām.	2,—
Mazais kapteinis, Žils Verns II/II g.	5,—

Izsūtu ar uzliktu pēcmaksu + pasta izdevumi.

ROBERTS GUDRUPS,

(20a) Giften, 44. Kr. Hildesheim.

ARNOLDU - RŪDOLFU CELMIŅU, dzim. 11. 8. 1923., steidzīgi meklē V. Ratnieks, (13a) Hersbruck, DP Lettenlager, Bar. 11. (179)

Pēc grūtām ciešanām 1949. g. 3. martā Babenhauzenā mūžībā aizgāja mans neaizmirstamais vīrs, mūsu mīļais tēvs, vīratēvs, brālis un krusttēvs, Selonijas filistrs

agronoms

pulkvedis-leitn. Alfreds Resnevics,

dzimis 1888. g. 28. augustā Jaunsvirlaukas Ķeukos, kremēts š. g. 6. martā Darmštatē.

Dziļās sērās sieva, dēli, vedekla, māsa un krustmeita ar dēliņu.

Mūsu nometnes iedzīvotāja

Olga Aizkalne, dzim. Timma,

dz. 1874. g. 12. septembrī Gorondo, Krievijā, mirusi š. g. 7. martā Fuldā. Apbedīta 10. martā Fuldas Jaunos kapos.

Fuldas latviešu nometnes saime.

Agr. V. Grozgalvja

Amerikas lauksaimniecība

iznākusi un pasūtināma Daugavas Vanagu grāmatnīcā (13a) Nürnberg 2, DP Camp „Valka". Cena DM 2,50. Atkalpārdevējiem atlaide. (207)

EKSĀMENIEM TUVOJOTIES, piedāvājam:

	DM
J. Bokaldera Latvijas ģeogrāfiju . . .	2,50
J. un O. Traubergu Zooloģiju	6,—
Krājumā bērnu grāmatas:	
J. Sirmaņa Draugi	2,50
J. Sirmaņa Vilki	2,50
A. Saulieša Aiz sniega un tumsas . .	1,—

KĀRĻA SKALBES tautskolas un ģimnazijas skolēnu kooperātīvs,

(13a) Lager Fischbach über Nürnberg 2. (209)

A. Dziļuma jaunā'nes romāns „GAIŠIE LOGI"

250 lpp., cena DM 4,50, pasūtināms pie ģenerālkomisionāra LSV „TURĪBA", adresējot „Lettische Grosshandelsgesellschaft „Turība", (24a) Hamburg 36, Neue Rabenstrasse 14/15 vai Lettische Grosshandelsgesellschaft „Turība", (24a) Lübeck, Hartengrube 25/27. Atkalpārdevējiem atlaides: ar daļēju pēcmaksu 20 proc., pilnā pēcmaksā 25 proc. (186)

Alfreds Kalnājs

(14a) SCHWAB.-GMÜND, Artillerie-Kaserne, Lettenlager,

piedāvā jaunizнākušās:

SKOLĒNU KOŖI (I/III) I daļa à 3,50 60 (2 un 3 bals.) latv. t. un mākslas dziesmas	
J. MEDIŅŠ I/III solo dz. (mazs tirāžs!) à	7,—
V. DĀRZIŅŠ I/II latv. t. dz. (parastās) à	5,—

viegli iekārtojumā, der arī klav. solo spēlei un daž. c. notis un latv. krājmarkas. (16)

	DM
J. Janševska, Dzimtene I daļu	4,—
K. Raudives, Nolādētās dvēseles I d. .	4,—
A. Grīna, Pelēkais Jātnieks	5,—
Anšl. Eglīša, Maestro	7,50

un citas jaunākās latviešu grāmatas izsūta pa pastu ar uzliktu pasta pēcmaksu.

R. KALNIŅA grāmatnīca,

(24a) Lübeck, Fackenburger Allee 31—93. (205)

IZCEĻOTĀJI,

neaizmirstiet saviem bērniem paņemt līdz ābeci!

Iznākusi prof. E. Zicāna

VIEGLA GAITA

Ābece un lasāmā grāmata ar mākslinieka J. Sternberga daudzkrāsainām illustrācijām Iesieta DM 5,—.

KĀRĻA SKALBES tautskolas un ģimnazijas skolēnu kooperātīvs,

(13a) Lager Fischbach über Nürnberg 2. (208)

A. SĒĻZEMNIEKA APGĀDĀ

(24a) Geesthacht/Elbe, Lettenlager

iznācis **Žila Verna** fantastiskiem piedzīvojumiem bagāts jaunatnes romāns

„MAZAIS KAPTEINIS"

	DM
II un III grāmata kopsējumā 230 lpp.	5,—
Krājumā:	
„Mazais kapteinis" I grāmata . . .	2,—
Arnolda Rasas „Kuģis pie apvāršņa" . (noveles un stāsti, kuŗu darbība norit vai nu dzimtenē, ceļā un svešu zemi vai arī trimdas gaitās staigājot).	2,—

Marta vidū iznāks V. Ramonas „Krusti" un Anšlava Eglīša „Nestundas" — autora illustrēta. Skolu vajadzībām krājumā uzdevumu, šķērsl., dubultlīniju un zīmēšanas burtnīcas. Priekšroka pēcmaksai — 25 proc.atlaide, pēcmaksai 20 proc., nepieskaitot pasta izdev. Grāmatnīcas un kooperātīvi lūgti izdarīt pasūtinājumus. Ārzemēs grāmata dabūjamas grāmatu izplatīšanas centros. (174)

A. ZĒBERGAS-RUGĀJAS LIELDIENU KARTĪTES

VAIRĀKKRĀSAINAS, AR TAUTISKIEM MOTĪVIEM, LATVIEŠU UN ANGĻU VALODĀ, CENA DM —,40 UN —,50.

ĢENERĀLPĀRSTĀVIS:

V. BUKS

Grāmatnīca „Lettisches Buch"

(20a) BEVERN OBER HOLZMINDEN (201)

Dažādas pastkartes, kā arī

LATVISKAS LIELDIENU KARTES,

iespiestas vairākās krāsās, pasūtināmas:

Apg. GAISMAS PILS,

(16) Hanau/Main, Latvian DP Camp. (182)

TAUTIETES!

Divi Dienvidaustrālijas galvaspilsētas vecpuiši vēlas sarakstīties nop. prec. nol. ar tautietēm, kuŗas ir nodomājušas izceļot uz šo kontinentu.

Lūdzam rakstīt Richardam Raudupam, tumšmatim, 30 g. v., aug. 173 cm; Jānim Kārkliņam, gaišmatim, 34 g. v., aug. 173 cm.

Esam dzīves priecīgi, labas un saticīgas dabas. Jūs vēlamies līdzīgas dabas. Lūdzam pielikt savu foto, kuŗu uz vēlēšanos sūtīsim atpakaļ.

Adrese: c/ — E & W. Supl. Dept. Bedford Park, Sturt S. A. Australia. (195)

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 1,30 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0,70 par vienslejīgas nonpareille iespiedrindas aizņemto telpu. Darba meklēšanas sludinājumi par pusceпu.

Abonementa pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai" (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmannplatz 7.

Latvija iznāk trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.